

Tüketicinin Korunması Hakkındaki Kanun Kapsamında Tüketici Kredisi Sözleşmelerinde Kefalet

Suretyship in Consumer Loan Contracts in Scope of Consumer Protection Law

Öz SEÇER*

Öz:

Bu çalışmanın konusunu, 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkındaki Kanun kapsamında tüketici kredisi sözleşmelerinde teminat olarak verilen kefalet oluşturmaktadır. TKHK m.4/f. VI'ya göre, tüketicinin edimlerine karşılık olarak verilen şahsi teminatlar, adi kefalet niteliğinde sayılmaktadır. TKHK'nun bu düzenlemesi, tüketicinin borcu için şahsi teminat verenleri korumayı amaçlamaktadır. Çalışmada, kefalet sözleşmesinin tüketici hukuku açısından görünüşü ve adi kefalet sözleşmesine özgü özellikleri incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler:

Tüketici Kredisi, Sözleşme, Tüketici, Adi Kefalet.

Abstract:

The subject of this study is the suretyship given as guarantee in consumer loan contracts in scope of Consumer Protection Law Number 6502. According to Consumer Protection Law article 4/f. 6, the personal guarantees given for performances of the consumer are considered as ordinary suretyship. This provision of Consumer Protection Law, aims to protect personal guarantees for consumer's debts. In this study, the appearance of suretyship contract in terms of consumer law and its characteristics related to ordinary suretyship are examined.

Keywords:

Consumer Loan, Contract, Consumer, Ordinary Suretyship.

* Yrd. Doç. Dr., Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Medeni Hukuk Anabilim Dalı Öğretim Üyesi.

GİRİŞ

6502 sayılı TKHK m.22/f. I'e göre, "Tüketici kredisi sözleşmesi, kredi verenin tüketiciye faiz veya benzeri bir menfaat karşılığında ödemenin ertelenmesi, ödünç veya benzeri finansman şekilleri aracılığıyla kredi verdiği veya vermeyi taahhüt ettiği sözleşmeyi ifade eder".

Bankacılık sisteminde, banka tüketici ile kredi sözleşmesi yapacağı zaman, kendisine bir güvence verilmesini istemektedir¹. İstenen bu güvenceler, aynı ya da şahsi olabilmektedir. Şahsi güvencelerin başında kefalet sözleşmesi gelmektedir.

Çalışmamızın konusunu, tüketici kredisi sözleşmelerinde kefalet oluşturmaktadır. İleride görüleceği üzere, verilen teminat adi kefalet niteliğinde olduğu için, yapılan açıklamalar, kefalet sözleşmesinin kuruluşu ve adi kefalet özgü durumların belirtilmesiyle sınırlı olacaktır. Çalışma konusunun sınırlandırılması ve tüketici hukuku bakımından farklı bir durum arz etmemeleri sebebiyle kefalet sözleşmesinin hükümleri ve sona ermesi kapsam dışı bırakılmıştır.

I. 6502 SAYILI TÜKETİCİNİN KORUNMASI HAKKINDA KANUN'DA TEMİNAT SÖZLEŞMESİ

A. Tüketici Kredisi Alanın Borçlarının Güvencesi Olan Şahsi Teminatlar

TKHK m.4 /f. VI'ya göre, "Tüketici işlemlerinde, tüketicinin edimlerine karşılık alınan şahsi teminatlar, her ne isim altında olursa olsun, adi kefalet sayılır. Tüketicinin alacaklarına ilişkin karşı tarafça verilen şahsi teminatlar diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmadıkça müteselsil kefalet sayılır"².

¹ ÖNDER, M. Fahrettin / ÖZKUL, Burcu, "6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Açısından Tüketici Kredi Sözleşmelerinde Bankaya Verilen Şahsi Güvence: Adi Kefalet Sözleşmesi", *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Y. 2013, C. 18, S.3, s.26.

² Serdar, Kanun Koyucunun şahsi teminat veren kişiyi korumak istemesinin nedeninin şahsi teminat veren kişilerin genellikle söz konusu teminat sözleşmesini asıl borçluyula aralarındaki akrabalık, arkadaşlık gibi duygusal bağlar nedeniyle, onlara hayır diyemediklerinden dostane nedenlerden dolayı yapmak zorunda kaldıkları, teminat sözleşmesi ile nasıl bir ekonomik risk altına girdiklerinin çoğunlukla bilincinde olmaması olduğunu belirtmektedir.

Yazar, teminat sözleşmesinin bir tarafında teminat sözleşmeleri konusunda uzmanlaşmış, hukukun tüm boşluklara hâkim hukukçularla beraber çalışan banka; diğer tarafında kredi alan kişiye hayır diyemediği için sözleşme yapmayı kabul etmiş, iş tecrübesi ve hukuki bilgisi bulunmayan ve çoğunlukla da söz konusu sözleşme nedeniyle herhangi bir yarar da sağlamayacak, aksine, ekonomik bir riske girecek, teminat verenin yer aldığını, alacaklı karşısında hem ekonomik,

TKHK m.4/f. VI'ya göre, şahsi teminatların her ne isim altında olursa olsun adi kefalet sayılacağı hükme bağlanmıştır³. Bu hükmün emredici nitelikte olması sebebiyle, artık bir tüketici işleminde tüketicinin borcu için şahsi teminat sözleşmesi yapılması halinde, tarafların şahsi teminatın türüne karar verme olanağı yoktur⁴. Taraflar, kefalet dışında bir şahsi teminat sözleşmesi yapsalar da, kefalet sözleşmesi yapıp, kefaletin türünü müteselsil kefalet olarak belirleseler de, bu sözleşme kanun tarafından adi kefalet olarak kabul edilecektir⁵.

Tarafların, tüketici kredisi sözleşmesine teminat olarak müteselsil kefalet sözleşmesi yapması durumunda, yapılan sözleşme, değiştirilmiş kısmi butlan denilen hükümsüzlüğe tabi olacaktır⁶. Taraflar arasında yapılan sözleşme, adi kefalet olarak nitelendirilecek, sözleşmenin müteselsil kefalete ilişkin olan kısmının hükümsüz olduğu bilinseydi, sözleşmenin yapılmayacak olduğu ileri sürülemeyecektir⁷.

hem de bilgi ve tecrübe konusunda zayıf konumda bulunanın da en az kredi alan tüketici kadar korunması gerektiğinin tartışmasız olduğunu belirtmektedir. SERDAR, İlnur, "Tüketici Kredilerinde Teminat", *Terazi Aylık Hukuk Dergisi*, C. 9, Kasım 2014, ss. 78-79.

- ³ Hükmün gerekçesinde, "Altıncı fıkrada yapılan düzenleme ile tüketici işlemlerine tüketicinin edimlerinin teminatı için alınan şahsi teminatların her ne isim altında olursa olsun adi kefalet sayılacağı hüküm altına alınmıştır. Buna göre tüketici işlemlerinde, tüketicinin verdiği şahsi teminatlara Türk Borçlar Kanununda yer alan adi kefalet hükümleri uygulanacaktır. Bu düzenlemenin amacı tüketici işlemlerinde kefil olan kişileri korumaktır" şeklinde ifade edilmiştir.
- ⁴ AYAN, Serkan, *Kefalet Sözleşmesinde Kefilin Sorumluluğu*, Ankara, 2013, s.57; SERDAR, s.79.
- ⁵ AYDOĞDU, Murat, *Tüketici Hukuku Dersleri*, Ankara 2015, s.207; SERDAR, s.79; ZEVLİLER, Aydın / AYDOĞDU, Murat, *Tüketicinin Korunması Hukuku Açıklamalı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun*, 3. Bası, Ankara, 2004, s.293.
- ⁶ ÖZEN, Burak, *Tüketici Kredileri Çerçevesinde Verilen Kişisel Teminatların Geçerliliği, Sektörel Bazda Tüketici Hukuku ve Uygulamaları Eski (4077) ve Yeni (6502) Kanun Karşılaştırmalı*, Ankara, 2014, s.291.
- ⁷ ÖZEN, *Kişisel Teminatların Geçerliliği*, s.292. Konusu hukuka aykırı bir sözleşme ile karşılaşıldığı vakit, ayrıca çığnenen kanun hükmünün kesin hükümsüzlüğü davet ettiğini ispata gerek olmaksızın karine olarak sözleşmenin TBK m.27 uyarınca kesin hükümsüz olduğu sonucuna varmak gerektiği, ihlal edilmiş özel kanun maddesinin anlam ve amacının farklı bir yaptırımını yani klasik kesin hükümsüzlükten ayrılmış ve çığnenen özel kanun hükmünün amacı ile uyumlu hale getirilmiş değişik bir butlan tipini zorunlu kıldığı veya örtülü biçimde öngördüğü ortaya konup karine çürütülemediği sürece, içeriği açısından hukuka aykırı sözleşmelerin TBK m.27'deki klasik kesin hükümsüzlük yaptırımına tabi olacağı belirtilmektedir. KOCAYUSUFPAŞAOĞLU, Necip, *Borçlar Hukuku Genel Bölüm Birinci Cilt Borçlar Hukukuna Giriş Hukuki İşlem Sözleşme*, 4. Bası, İstanbul, 2008, s.591. TKHK m.4/f. VI'daki durum gibi, çığnenen yasaklayıcı kanun hükmünün anlam ve amacından yine bir hükümsüzlük yaptırımının uygulanması gerektiği sonucu çıkmakla beraber, TBK m.27'de öngörülen klasik kesin hükümsüzlük kavramının olduğu gibi uygulanması halinde, özel hükmün amacına ters düşen sonuçlarla karşılaşılacağından anlaşılması durumunda, TBK m.27'de öngörülen klasik kesin hükümsüzlük

Özen⁸, işlem hayatının güvenli bir biçimde işlemesinin istendiği ve tüketicilerle işlem yapanların geçerli bir teminata sahip olma yönündeki çıkarına tüketicinin çıkarına oranla öncelik tanındığını, tüketici işlemi çerçevesinde tüketicinin borcu için verilen teminat bakımından adi kefalet zorunluluğu getirilip, bu zorunluluğa uyulmaması durumunda kesin hükümsüzlük türünden bir yaptırım benimsenseydi, yasanın adi kefalet yönünde bir tip sınırlaması getirmesine rağmen tüketici lehine kefil olan kişiyi müteselsil kefil yapmaya çalışan kişiye karşı daha etkili bir cevap verilmiş olacağını ileri sürmektedir. Kanun koyucu, TKHK m.4/f. VI'daki düzenleme ile kredi sözleşmesi için verilen her türlü şahsi teminatı adi kefalet niteliğinde sayarak, tüketiciyi korumak isterken kanaatimizce bir yandan da mümkün mertebe yapılan teminat sözleşmesinin ayakta kalmasını istemiş gözükmektedir. Kesin hükümsüzlük yaptırımına tabi tutarak müteselsil kefalet sözleşmesini geçersiz saymaktansa, bu sözleşmeyi adi kefalet sözleşmesi olarak ayakta tutmak, verilen kredi için teminat almak isteyen alacaklı bankanın menfaatlerine de hizmet edecektir.

4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkındaki Kanun m.10/f. III'te, "Tüketici kredisinin teminatı olarak şahsi teminat verildiği hallerde, kredi veren, asıl borçluya başvurmadan, kefiliden borcun ifasını isteyemez". Bu hükümde, hangi kefalet türünün kastedildiği açık değildi. Bununla birlikte doktrinde⁹, bu hükümle ifade edilmek istenen kefaletin adi kefalet olduğu fikri ileri sürülmekteydi.

4077 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkındaki Kanunu m.10/f. III/c. son'da yer alan adi kefaletle ilişkin hükümlerin emredici nitelik taşıması karşısında, tüketici kredilerinden doğan alacakların müteselsil kefalet sözleşmeleri ile teminat altına alınmaları mümkün olmamaktaydı. Bu nedenle taraflar arasında yapılan müteselsil kefalet sözleşmesi, TKHK'da yer alan hükme aykırı olduğundan kesin hükümsüzdü¹⁰. Bununla birlikte

kavramının unsurlarında bazı değişiklikler yaparak, onu somut olayda çığneden kanun hükmüne uyumlu hale getirmek gerekmektedir. Geleneksel kesin hükümsüzlük kavramının bu şekilde çığneden özel kanun hükümlerinin anlam ve amacına uydurulmak üzere bazı değişikliklere tabi tutulmasına olanak tanındığı için, buradaki hükümsüzlük tipi katı olmaktan çıkmakta ve esnek olarak nitelenmektedir. KOÇAYUSUFPAŞAOĞLU, s.592.

⁸ ÖZEN, *Kişisel Teminatların Geçerliliği*, s.293.

⁹ ÖZTEK, Selçuk, "Genel Olarak Tüketici Kredileri ve Tüketici Kredilerinde Kişisel Teminatlar", *Bankacılar Dergisi*, S.67, 2008, s.14.

¹⁰ HELVACI, İlhan, "Banka Kredi Sözleşmeleri Çerçevesinde Adi Kefalet Sözleşmesine İlişkin Gelişmeler", *İÜHFİM*, C. LXV, S.1, 2007, s.271.

doktrinde¹¹, kesin hükümsüzlükle sakat olan bu sözleşmenin adi kefalet sözleşmesinin geçerlilik şartlarını taşıyorsa ve tarafların da, yaptıkları müteselsil kefalet sözleşmesinin kesin hükümsüzlükle sakat olduğunu bilse-lerdi bu sözleşme yerine adi kefalet sözleşmesi yapma yoluna gidecekleri kabul edilebiliyorsa, müteselsil kefalet sözleşmesinin adi kefalet sözleşmesine çevrilmesinin mümkün olabileceği ileri sürülmekteydi. 6502 sayılı TKHK’da şahsi teminat sözleşmelerinin tümünün adi kefalet sayılacağı yasal düzenlemeye kavuşturulmuş olduğundan, taraflarca tüketici kredi-sinden doğan alacağı teminat altına almak için müteselsil kefalet sözleş-mesi yapılmış olması halinde, bu sözleşmenin adi kefalet sözleşmesi ola-rak kabul edilmesi gerekecektir.

Kanun koyucu, şahsi teminat veren kişinin niteliği hususunda bir ayrıma gitmemiştir. Teminat verenin, bu hükmün kapsamına girmesi için, tüketici sı-fatına sahip olması gerekli değildir. Kişi, ticari veya mesleki olmayan amaç-larla hareket etmiş veya gelir elde etme amacıyla teminat vermiş olsa da, bu hüküm kapsamında değerlendirilecektir. Bu hususta önemli olan bir tüketici işleminde tüketicinin borcu için teminat vermiş olmasıdır¹².

B. Tüketici Kredisi Veren Borçlarının Güvencesi Olan Şahsi Teminatlar

TKHK m.4/f. VI/c. 2’ye göre, “Tüketicinin alacaklarına ilişkin olarak karşı tarafça verilen şahsi teminatlar, diğer kanunlarda aksine hüküm bulun-madıkça müteselsil kefalet sayılır”.

Hükümde, tüketicinin alacaklarına ilişkin olarak karşı tarafça verilen şah-si teminatlardan bahsedilmektedir. Bir kimsenin (asıl borçlunun) kendi borcu için şahsi teminat vermesi mümkün olmadığından hükmün, girişimcinin bor-cunu temin eden ve taraflarını alacaklı olarak tüketicinin ve teminat verenin oluşturduğu şahsi teminat sözleşmeleri olarak anlamının kanunun amacına daha uygun olacağı belirtilmektedir¹³.

Doktrinde Gümüüş¹⁴, Kanun Koyucunun tüketiciyi korumayı amaçla-yan bir kanunda tüketicinin sahip olduğu hukuksal korumayı azaltacak

¹¹ HELVACI, s.272.

¹² SERDAR, s.79.

¹³ SERDAR, s.84.

¹⁴ GÜMÜŞ, M. Alper, *6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Şerhi C. 1 (Madde: 1-46)*, İstanbul, 2014, s.46.

bir düzenlemeye yer verdiğini, bu hüküm nedeniyle tüketici kredisi sözleşmesinde tüketicinin borçlusu tarafından tüketici lehine verilecek örneğin garanti sözleşmesi gibi kişisel bir teminatın kendiliğinden sorumluluk şartları daha hafif olan müteselsil kefaletle tahvil olunacağı, bu durumda bir örtülü kanun boşluğunun var olduğunun kabul edilmesi gerektiğini ve müteselsil kefaletle dönüşümün sadece müteselsil kefaletle nazaran daha hafif sorumluluk öngören kişisel teminatlar için kabul edilmesi gerektiğini belirtmektedir.

Özen¹⁵ ise, TKHK m.6/f. IV/c. 2'nin amaca bağlı bir sınırlamaya tabi tutulması gerektiğini, tüketiciye verilen kişisel teminat kefalet olacaksa, bu kefaletin zorunlu olarak müteselsil kefalet niteliği taşıyacağını kabul edilmesi gerektiğini, buna karşılık tüketiciye bağımsız nitelikte pozitif teminat verilmesine engel bir durum bulunmadığını ileri sürmektedir.

Bizce de her ne kadar TKHK m.4/f. VI/c. son uyarınca tüketicinin alacakları için verilen şahsi teminatlar, kefalet sözleşmesi niteliğinde iseler bunların müteselsil kefalet niteliğinde olduğunun kabul edilmesi gerekse de, tüketici kredisi sözleşmesinin borçlu tarafı olan bankanın borçları için şahsi teminat verilmesinin uygulamada hemen hemen hiç görülmemesi sebebiyle hükmün tüketici kredisi sözleşmeleri bakımından uygulanma olasılığı bulunmamaktadır.

II. KEFALET SÖZLEŞMESİNİN KURULMASI VE GEÇERLİLİK ŞARTLARI

A. Geçerli Bir Asıl Borcun Varlığı

Tüketici işlemlerinde, tüketicinin borçlarına karşılık olarak hangi isim altında olursa olsun, verilen şahsi teminatlar adi kefalet olarak kabul edilecek ve bu teminatlara TBK'nın adi kefaletle ilişkin hükümleri uygulanacak olduğundan, bu şahsi teminatların geçerli bir adi kefalet olarak kabul edilebilmeleri için, adi kefaletle ilişkin geçerlilik koşullarına uygun olarak kurulmuş olmaları gerekmektedir¹⁶.

¹⁵ ÖZEN, *Kişisel Teminatların Geçerliliği*, s.294.

¹⁶ ALTOP, Atilla, *Bankacılık Sektöründeki Tüketici İşlemlerinde Tüketicinin Edimlerine Karşılık Olarak Alınan Şahsi Teminatlar (Kişisel Güvenceler)*, *Yürürlüğe 5 Kala 6502 Sayılı Kanuna Göre Bankacılık ve İnşaat Sektörlerinde Tüketici Hukuku ve Uygulamaları*, Ankara, 2014, s.12.

Kefalet sözleşmesinin geçerliliği, geçerli asıl bir borcun varlığına bağlıdır (TBK m.582)¹⁷. Kefalet sözleşmesi, ferî bir sözleşme olduğundan kefalet borcunun doğması, devamı ve sona ermesi asıl borcun varlığına bağlıdır¹⁸. Asıl borcun herhangi bir şekilde geçersiz olması halinde, kefalet sözleşmesi de geçerli olmaz¹⁹.

Asıl borç, borcun türü, borçlanma nedeni, borcun kapsamı, alacaklının ve borçlunun adlarının kefalet metninde gösterilmesiyle ferdileşmek-

¹⁷ Grassinger, madde kenar başlığındaki “asıl borçlu” teriminin gerçekten isabetli olarak kullanıldığını, bundan sonraki hiçbir maddede bu terime yer verilmemesinin uygun olmadığını, ilk olarak terminolojik birlik açısından tüm madde hükümlerinde asıl borçlu/asıl borç teriminin kullanılmasının uygun olduğunu, ikinci olarak da bu terimlerin kullanılmasının hukuki açıdan borçlu/borç terimlerine göre daha uygun olduğunu, çünkü kefilin de aslında kefalet sözleşmesi bakımından borçlu sıfatını taşımakta olduğunu belirtmektedir. ELÇİN GRASSİNGER, Gülçin, “Borçlar Kanunu Tasarısı Hükümleri Çerçevesinde Kefalet Sözleşmesine Dair Hükümlerin İncelenmesi”, *Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, s.84.

¹⁸ TANDOĞAN, Haluk, *Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri C. II*, İstanbul 2010, s.695; AYRANCI, Hasan, “Kefalet Sözleşmesinde Asıl Borcun Belirli Olması İlkesi ve Cari Hesaba Kefalet”, *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. IX, S.1-2, s.108; YAVUZ, Cevdet / ACAR, Faruk / ÖZEN, Burak, *Türk Borçlar Hukuku Özel Hükümler*, Yenilenmiş 10. Bası, İstanbul, 2014, s.1404; BARLAS, Nami, “Kefalet Sözleşmesinin Geçerlilik Şartları”, *Türk Borçlar Kanunu Sempozyumu Makaleler Tebliğler (Derleyen Doç. Dr. M. Murat İnceoğlu)*, İstanbul, 2012, s.350; ÖZEN, Burak, *6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu Çerçevesinde Kefalet Sözleşmesi*, 3. Bası, İstanbul, 2014; REİSOĞLU, Seza, “Kefalet Kavramı ve Muteberlik Şartları”, *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, s.329; ELÇİN GRASSİNGER, Gülçin, *Borçlar Kanunu'na Göre Kefilin Alacaklıya Karşı Sahip Olduğu Savunma İmkânları*, İstanbul, 1996, s.13; TAŞDELEN, Nihat, “Kefalet Sözleşmesinde Şekil”, *Prof. Dr. Oğuz İmregün'e Armağan*, İstanbul, 1998, s.732; YILMAZ, Merve, “Türk Borçlar Kanunu'na Göre Kefalet Sözleşmesinin Geçerlilik Şartları”, *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, C. 1, Y. 2, S.7, 20 Ekim 2011, s.71; GÜNDÜZ, Ş. Deren, *6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu'na Göre Kefalet Sözleşmesinin Şekli*, İstanbul, 2015, s.77; FETTAH, Melek, “Kefaletin Geçerliliği Bakımından Azami Meblağın Belirlenmesi”, *Prof. Dr. Hüseyin Hatemi'ye Armağan*, C. 1, İstanbul, 2009, s.700; OSER, Hugo / SCHÖNENBERGER, Wilhem *İsviçre Borçlar Kanunu Şerhi Eski Kefillik, Yeni Kefillik; Kumar, Bahis; Sağlıkınca Gelir, Sağlıkınca Bakma Sözleşmeleri (İsviçre BK. 492/529- Türk BK. 483/519) Çeviren: İsmet Sungurbey*, Ankara, 1964, m.492 N. 22; GUHL, Theo / KOLLER, Alfred / SCHNEYDER, Anton K. / DRUEY, Jean Nicolas, *Das Schweizerische Obligationenrecht mit Einschluss des Handels-und Wertpapierrechts*, Zurich, 2000, s.622; VİSCHER, Markus, *CHK - Handkommentar zum Schweizer Privatrecht Vertragsverhältnisse Teil 2: Arbeitsvertrag, Werkvertrag, Auftrag, GoA, Bürgschaft Art. 319-529 OR*, Zurich-Basel-Genf 2010; Art. 492 N. 5; LOMBARDİNİ, Carlo, *Droit bancaire suisse*, Zurich, 2002, N. 123; BSK OR I-Pestalozzi, Art. 492 N. 13; bu hususta bir İsviçre Federal Mahkemesi kararı için bkz: BGE 122 III 125.

¹⁹ REİSOĞLU, Seza, *Türk Kefalet Hukuku*, Ankara, 2013, s.45; ACAR, Özlem, *Türk Borçlar Hukukunda Müteselsil Kefalet Sözleşmesi*, İstanbul, 2015, ss. 83-84; TERCİER, Pierre / G. FAVRE, Pascal, *Les contrats spéciaux*, Geneve-Zurich-Bale, 2009, N. 6791; OSER / SCHÖNENBERGER, m.492 N. 30.

tedir²⁰. Belirtilen bu unsurlardan bazılarının eksikliği, kefalet metninde gösterilen diğer hususlar ve olayın şartları dikkate alınarak, asıl borcun tespit edilebilmesi mümkün ise kefaletin geçerliliğine tesir etmez²¹. Asıl borcun geçerli olup olmadığı, sözleşmenin kuruluş anına göre değil, kefile karşı ödeme talebinde bulunduğu ana göre belirlenir²².

Kefalet metninde asıl borç tutarının gösterilmesi de, asıl borcun belirlenmesine yardımcı olacaktır. Kefilin sorumlu tutulduğu andaki borç tutarı, kefalet metnindeki en yüksek sorumluluk tutarının altında kalıyorsa, kefilin sorumluluğu açısından bu husus önem taşımaktadır. Bu nedenle asıl borç tutarının kefalet metninde gösterilmesi gerekir²³. Ancak bu tutarın kesin rakamlarla verilmiş olması şart olmayıp, kefalet metninin yorumuyla veya asıl borç senedine yapılan bir atıfla tespiti mümkündür²⁴.

Alacaklı ile borçlu arasında farklı hukuki sebeplerden kaynaklanan borçlar için kefalet sözleşmesi yapılmış olabilir. Bu durumda kefaletin hangi borç için verildiği belirtilmelidir²⁵. Kefilin borçlunun hangi borcuna kefalet verdiği tespit edilemiyorsa belirlenebilirlik söz konusu olmadığından kefalet sözleşmesi geçersizdir²⁶.

Kefil, alacaklı ile borçlu arasında var olan bir hukuki sebepten kaynaklanan birden fazla borca kefalet vermiş olabilir. Tüketici kredisi sözleşmelerine

²⁰ BAÇCIOĞLU, Ahmet, "Tüketici Hukukunda Kefalet", *Bankacılar Dergisi*, S.67, 2008, s.75; FETTAH, s.707; GUHL / KOLLER / SCHNYDER / DRUEY, s.628; TERCİER / FAVRE, N. 6860; OSER / SCHÖNENBERGER, m.492 N. 28; ACAR, s.162.

²¹ TAŞDELEN, s.742; YILMAZ, s.84; ELÇİN GRASSİNGER, *Kefilin Savunma İmkânları*, s.101; ACAR, s.174.

²² ZEVKLİLER / GÖKYAYLA, s.683; GUHL / KOLLER / SCHNYDER / DRUEY, s.628; OSER / SCHÖNENBERGER, m.492 N. 26.

²³ ELÇİN GRASSİNGER, *Kefilin Savunma İmkânları*, ss. 102-103.

²⁴ TAŞDELEN, s.743; ÖZEN, Burak, "Kefalet Sözleşmesinde Şekle Aykırılık ve Şekle Aykırı Kefalet Sözleşmesinin Kefil Tarafından İfa Edilmesi", *Prof. Dr. Belgin Erdoğan'a Armağan*, İstanbul, 2011, s.751; BUCHER, Eugen, OR Besonderer Teil, 3. Auflage, 1988, s.288; CR CO I-Meier, Art. 492 N. 40; FETTAH, s.708.

²⁵ BARLAS, *Kefalet Sözleşmesinin Geçerlilik Şartları*, s.351; BARLAS, Nami, "Kefalet Hukukuna İlişkin Bazı Sorunlar ve Yargıtay Uygulaması", *Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu XXI 9-10 Aralık 2005*, Ankara, 2006, s.45.

²⁶ GİOVANOLİ, Art. 492 N. 73; DEVELİOĞLU, Hüseyin Murat, *Kefalet Sözleşmesini Düzenleyen Hükümler Işığında Bağımsız Garanti Sözleşmeleri*, İstanbul, 2009, s.164; AYRANCI, *Cari Hesaba Kefalet*, s.111; TAŞDELEN, s.743; CR CO I- Meier, Art. 492 N. 40; FETTAH, s.708.

teminat olmak üzere yapılan kefalet sözleşmelerinde bunların hepsinin tek tek tanımlanması veya belirlenebilir biçimde gösterilmesi gereklidir²⁷.

Gelecekte doğacak olan veya geciktirici şarta bağlanmış bir borç²⁸ için de kefalet mümkündür²⁹. Bununla birlikte belirlilik ilkesi gereği, ileride doğacak borçların da hangi borç ilişkisinden kaynaklanan, ne gibi borçlar olduğu kefalet sözleşmesinde belirtilmiş olmalıdır³⁰. Kefalet sözleşmesinde kefilin asıl borçlunun mevcut veya gelecekte doğan borçlarından hangisi için kefalet ettiğine dair tereddüt söz konusu ise, kefaletin asıl borçlunun gelecekte doğan borçları için verildiği kabul edilmelidir³¹. İleride doğacak bütün borçlar için kefil olunması geçersizdir³².

B. Ehliyet

1. Genel olarak

Geçerli bir kefalet sözleşmesinin yapılabilmesi için kefilin tam ehliyetli olması gerekmektedir³³. Bunun için kefilin ergin, ayırt etme gücüne sahip olması ve kısıtlanmamış olması gerekmektedir. Kişi, tam ehliyetli değilse,

²⁷ BARLAS, *Kefalet Hukukuna İlişkin Bazı Sorunlar*, s.45.

²⁸ Burada kefalet borcu sözleşmenin kurulması anından itibaren doğmakta, şartın gerçekleşmesi anından itibaren hüküm ifade etmektedir. REİSOĞLU, *Kefalet Hukuku*, s.48; ACAR, s.87; YAVUZ / ACAR / ÖZEN, s.1412.

²⁹ ELÇİN, Gülçin, “Bankaların Genel Kredi Sözleşmelerinde Yer Alan Kefalet Hükümlerinin Türk Borçlar Kanunu Kefalet Hükümleri Çerçevesinde Değerlendirilmesi”, *İstanbul Barosu Dergisi*, C. 87, S.3, 2013, s.17; HUGUENİN, Claire, *Obligationenrecht-Allgemeiner und Besonderer Teil*, 2. Auflage, Zurich-Basel-Genf 2014, N. 3589; CR CO I-Meier, Art. 492 N. 48; BSK OR I-Pestalozzi, Art. 492 N. 23; GIOVANOLI, Art. 492 N. 69; YAVUZ / ACAR / ÖZEN, s.1412.

Bir kredi borcuna kefil olduğu takdirde, kural olarak tek bir borç değil, belirli bir limit dâhilinde çeşitli zamanlarda ve değişik miktarlarda açılan krediler, tek bir kefalet yükümlülüğünün içeriğine dâhil olmaktadır. Örneğin belli bir miktara kadar kredi borcuna kefil olunması halinde açıkça belirtilmediği takdirde bu kredi borcu alınıp ödense ve aynı limit içerisinde yeni bir kredi açılrsa kefil kural olarak yine yükümlü olmaya devam edecektir. REİSOĞLU, *Kefalet Kavramı ve Muteberlik Şartları*, s.340; AKKANAT, Halil, “Kefaletin Feriliği ve Banka Ticari Kredi Sözleşmeleri”, *Prof. Dr. Necip Kocayusufpaşaoğlu için Armağan*, Ankara, 2004, s.281; BARLAS, *Kefalet Hukukuna İlişkin Bazı Sorunlar*, s.46.

³⁰ BARLAS, *Kefalet Hukukuna İlişkin Bazı Sorunlar*, s.45; VİSCHER, Art. 492 N. 6; ZEVKLLER / GÖKYAYLA, s.683; HUGUENİN, N. 3589; ACAR, s.85.

³¹ BAÇÇIOĞLU, s.74; YILMAZ, s.73.

³² GUHL / KOLLER / SCHNYDER / DRUEY, s.628.

³³ REİSOĞLU, *Kefalet Kavramı ve Muteberlik Şartları*, s.350; YILMAZ, s.75; CR CO I-Meier, Art. 492 N. 12; BSK OR I-Pestalozzi, Art. 492 N. 4; GRASSİNGER, Elçin, *Kefilin Savunma İmkânları*, s.72; OSER / SCHÖNENBERGER, m.492 N. 79; YAVUZ / ACAR / ÖZEN, s.1413.

kefalet sözleşmesi yapamayacağı gibi, onun adına yasal temsilcisi olan veli ve vasisi de bu işlemi yapamaz³⁴. Sınırlı ehliyetsize bir meslek veya sanatın yürütülmesi için izin verilmiş ise, söz konusu meslek ya da sanatın yürütülmesi sırasında sınırlı ehliyetsizin kefalet sözleşmesi yapılabilmesi mümkündür³⁵.

Kendisine yasal danışman atanmış olan kişilerin kefalet sözleşmesi yapabilmeleri için, yasal danışmanın rızasını almaları gerekmektedir³⁶. Yasal danışmanın rızası almadan yapılan kefalet sözleşmesi, yasal danışmanın sonradan vereceği ya da kefalet altına girenin kısıtlılık halinin kalkması üzerine bizzat vereceği icazet ile geçerlilik kazanır³⁷.

Borçlunun ehliyetsiz olması sebebiyle borcun geçersiz olduğunu veya esaslı yanılma sebebiyle bir yıl içinde geçersiz hale getirilebileceğini ya da borcun zamanaşımına uğradığını bilerek kişi kefil olmuşsa; burada kefalet hükümlerinin uygulandığı bir garanti sözleşmesi söz konusu olacaktır³⁸. Sözleşmedeki geçersizlik, yanılma ya da ehliyetsizliğe dayanmalıdır³⁹; aldatma ve korkutmada TBK m.582/f. II/c. 1 kıyasen uygulanamaz⁴⁰. Hükümdeki ehliyetsizlik kavramı, sınırlı ehliyetsizlerin ve kendisine yasal danışman atananların akdettiği kefalet sözleşmelerine ilişkindir⁴¹. Tam ehliyetsizlerin yaptıkları ve

³⁴ ZEVKLİLER, Aydın / GÖKYAYLA, K. Emre, *Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri*, 14. Bası, Ankara, 2014, s.686; REİSOĞLU, *Kefalet Kavramı ve Muteberlik Şartları*, s.353; CR CO I-Meier, Art. 492 N. 13; TERCİER / FAVRE, N. 6836; GUHL / KOLLER / SCHNYDER / DRUEY, s.629; bu hususta iyi niyetli üçüncü kişi alacaklının iyi niyeti korunmamaktadır. GIOVANOLİ, Art. 492 N. 40.

³⁵ YILMAZ, s.76; ZEVKLİLER / GÖKYAYLA, s.686; GIOVANOLİ, Art. 492 N. 36a; ELÇİN GRASSİNGER, *Kefilin Savunma İmkânları*, s.73; YAVUZ / ACAR / ÖZEN, s.1413.

³⁶ ZEVKLİLER / GÖKYAYLA, s.686; TERCİER / FAVRE, N. 6840; YAVUZ / ACAR / ÖZEN, s.1413.

³⁷ ELÇİN GRASSİNGER, *Kefilin Savunma İmkânları*, s.73.

³⁸ REİSOĞLU, *Kefalet Hukuku*, s.49; REİSOĞLU, *Kefalet Kavramı ve Muteberlik Şartları*, s.348; TANDOĞAN, Haluk, "Kefaletin Geçerlilik Şartları", *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi*, Haziran 1977, C. IX, S.1, s.22; Kanunun garanti taahhütlerini kefalet hükümlerine tabi tutmuş olmasının sebebi, geçerli olmayan bir borcun ifasını taahhüt eden kişinin, çok defa, üzerine aldığı rizikonun normal bir kefaletten daha ağır olduğunun farkında olmamasıdır. Bu sebeple, Kanun, bu gibi kişileri, anılan hükümle özel olarak korumak istemiştir. BARLAS, *Kefalet Sözleşmesinin Geçerlilik Şartları*, s.353; REİSOĞLU, *Kefalet Kavramı ve Muteberlik Şartları*, s.373; TAŞDELEN, s.733.

³⁹ YILMAZ, s.75.

⁴⁰ GÜMÜŞ, M. Alper, *Borçlar Hukuku Özel Hükümler C. II*, İstanbul, 2014, s.338; YILMAZ, s.75; YAVUZ / ACAR / ÖZEN, s.1410; CR CO I-Meier, Art. 492 N. 56; ELÇİN, s.19; REİSOĞLU, *Kefalet Hukuku*, s.51.

⁴¹ GÜMÜŞ, *Borçlar Özel C. II*, s.338; ELÇİN GRASSİNGER, s.85; OSER / SCHÖNENBERGER, m.492 N. 35.

verilen icazetle düzelmeyecek sözleşmeler için yapılan kefalet sözleşmeleri bakımından uygulanmayacaktır⁴².

2. Eş rızası

TBK m.584/f. I'e göre, "Eşlerden biri mahkemece verilmiş bir ayrılık kararı olmadıkça veya yasal olarak ayrı yaşama hakkı doğmadıkça, ancak diğerinin yazılı rızasıyla kefil olabilir; bu rızanın sözleşmenin kurulmasından önce veya en geç kurulması anında verilmiş olması şarttır"⁴³.

Sözleşme kurulurken, kefalet sözleşmesi yapan kişi evli ise, eşinin rızası gerekmektedir. TBK m.584 hükmü, birlikte yaşayan, dul veya boşanmış kişiler bakımından uygulanmaz⁴⁴. Rızanın aranması bakımından, eşler arasında geçerli olan mal rejiminin türü önemli değildir⁴⁵.

TBK m.584/f. I'e göre, bir eşin kefalet sözleşmesi yapabilmesi için diğer eşin yazılı rızasının bulunması kuralına iki tane istisna getirilmektedir: Bu istisnalardan birincisi, TMK m.170 gereğince mahkemece eşler arasında ayrılık kararı verilmiş olmasıdır. İkinci istisna ise, TMK m.197 uyarınca yasal olarak eşlerin ayrı yaşama hakkının doğmuş olmasıdır.

TBK m.584 uyarınca; boşanma davası açma hakkı olan eşin mahkemeden ayrılık kararı verilmesini talep etmesi veya boşanma davası açılmasına rağmen hâkimin ayrılığa karar verilmiş olması ihtimallerinde eşlerden birisinin yapacağı kefalet sözleşmesinde diğer eşin yazılı rızası aranmayacaktır. TMK m.197 uyarınca eşlerin yasal olarak ayrı yaşama hakkının doğması halinde veya açılan boşanma veya ayrılık davasının devam ettiği süreçte evli eşlerden birinin yaptığı kefalet sözleşmelerinde de diğer eşin rızası aranmayacaktır⁴⁶. Eşlerin fiilen

⁴² ELÇİN, s.19.

⁴³ Bu hüküm, evli kişilerin medeni haklarını kullanma ehliyetlerine bir sınırlama getirmekten çok, kişilerin ve toplumun temel taşı olan aile kurumunun ekonomik varlığının korunması amacıyla Türk Borçlar Kanunu'nda düzenlemiştir. YILMAZ, s.77; ELÇİN, s.24, benzer gerekçelerle İsviçre Hukuku'nda: GIOVANOLİ, Art. 494 N. 1; WİEGAND, Wolfgang, *Die Bürgschaft im Bankgeschäft*, Berner Bankrechtstag, Band 4, Personalsicherheiten, Herausgeber Wolfgang Wiegand, Bern 1997, s.195; ACAR, s.119.

⁴⁴ CR CO I-Meier, Art. 494 N. 1; TERCİER / FAVRE, N. 6846.

⁴⁵ ZEVKLİLER / GÖKYAYLA, s.692; ELÇİN, s.24; ACAR, s.120.

⁴⁶ ÖKTEM-ÇEVİK, Seda, "6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu Uyarınca Kefalet Sözleşmelerinde Eşin Yazılı Rızası", *Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Kazancı Hakemli Hukuk Dergisi*, Y. 2012, C. 8, S.89-90, s.119.

mahkeme kararı olmaksızın ayrı yaşamaları durumunda TBK m.584'teki rızanın aranması gerekmektedir⁴⁷.

Eşinin borcu için eşinin alacaklısı ile kefalet sözleşmesi akdeden eşin kefalet sözleşmesinin geçerli olabilmesi için borçlu eşin rızasının aranıp aranmayacağı hususunda, borçlu eşin rızasının alınması gerektiği belirtilmektedir. Eşlerin birlikte kefalet sözleşmesi akdetmeleri durumunda ise kefalet sözleşmesinin geçerli olabilmesi için diğer eşin rızasının alınmasına gerek olmamalıdır⁴⁸.

Rızanın adi yazılı şekilde verilmesi yeterlidir⁴⁹. İzin beyanının eş tarafından imzalanması yeterli ve gereklidir⁵⁰. Rıza veren eşin, ilgili kefalet sözleşmesinin içeriği hususunda yeterli derecede bilgilendirilmiş olarak rıza vermesi şarttır⁵¹. İspat kolaylığı açısından eş rızasının kefalet metninin içerisinde yer alması tavsiye edilmektedir⁵². Öngörülen şekil, geçerlilik şeklidir⁵³. Eş rızası alınmazsa, kefalet sözleşmesi, geçerli olarak meydana gelmeyecektir⁵⁴. Eşin genel olarak rıza vermesi yeterli olmayıp, bireyselleştirilmiş bir borca ilişkin rıza göstermesi gerekir⁵⁵.

Kefalet sözleşmelerinde sonradan yapılan ve kefilin sorumlu olacağı miktarın artmasına veya kefil yararına verilen güvenceleri önemli ölçüde azaltan değişiklikler için de kefilin yazılı rızası gerekmektedir (TBK m.584/f. II). TBK m.584/f. II'de belirtilen güvence ve azalma kavramlarının geniş yorumlanması ve aynı teminatlar yanında şahsi teminatların da bu kapsama dâhil edilmesi gerekmektedir⁵⁶. Kefilin hukuki durumunun ağırlaştığı ve eşin, böyle bir değişiklik başlangıçta yapılmış olsaydı, rızasını vermeyeceğinin kabul edildiği durumlarda, güvencenin önemli ölçüde azaldığından söz edilebilme-

⁴⁷ ELÇİN, s.25; YAVUZ / ACAR / ÖZEN, s.1414; ACAR, s.120.

⁴⁸ ÖKTEM-ÇEVİK, s.121.

⁴⁹ GÜMÜŞ, *Borçlar Özel C. II*, s.343; ZEVLİLİLER / GÖKYAYLA, s.692; YILMAZ, s.77; CR CO I-Meier, Art. 494 N. 5; VİSCHER, Art. 494 N. 4; GIOVANOLİ, Art. 494 N. 4; BUCHER, s.293; GUHL / KOLLER / SCHNYDER / DRUEY, s.6289; TERCİER / FAVRE, N. 6854; OSER / SCHÖNENBERGER, m.494 N. 29; YAVUZ / ACAR / ÖZEN, s.1416.

⁵⁰ KIRCA, İsmail, "Türk Borçlar Kanunu Tasarısı-Kefalet Eşin İzni", *Prof. Dr. Tuğrul Ansay'a Armağan*, Ankara, 2006, s.443; GÜNDÜZ, s.177.

⁵¹ VİSCHER, Art. 494 N. 4; WİEGAND, s.196; OSER / SCHÖNENBERGER, m.494 N. 30.

⁵² CR CO I- Meier, Art. 494 N. 5.

⁵³ GIOVANOLİ, Art. 494 N. 3.

⁵⁴ GIOVANOLİ, Art. 494 N. 3; VİSCHER, Art. 494 N. 1; OSER / SCHÖNENBERGER, m.494 N. 35.

⁵⁵ ZEVLİLİLER / GÖKYAYLA, s.693; ELÇİN, s.25; Art. 494 N. 7; AKSOYOĞLU, Necati, "Borçlar Kanunu Tasarısı'ndaki Kefalet Sözleşmelerine İlişkin Önemli Değişiklikler", *Bankacılar Dergisi*, s.98; VİSCHER, Art. 494 N. 2.

⁵⁶ KIRCA, s.442; YAVUZ / ACAR / ÖZEN, s.1415; ÖKTEM-ÇEVİK, s.123; ELÇİN, s.25.

si mümkündür⁵⁷. Alacaklının gerek rehin haklarını ortadan kaldırması veya azaltması gerekse esas borçluyla birlikte sorumlu olan kişileri ibra etmesi, hem kefilin hem de kefilin eşinin rızasının alınmasını gerektirir⁵⁸. Buna karşılık, ödeme tarihlerinin ertelenmesi, birlikte kefilin ödeme gücünü kaybetmesi, güvencelerin önemli ölçüde azalmasına sebep olan değişiklik değildir⁵⁹. Güvencenin önemli ölçüde azalıp azalmadığının hususunun, somut olayın tüm şartları dikkate alınarak hâkim tarafından takdir edilmesi uygun düşer⁶⁰. Kefil olan eşin kefalet sözleşmesindeki durumunun iyileşmesine yönelik sözleşme değişikliklerinde diğer eşin rızasının alınmasına gerek bulunmamaktadır⁶¹.

TBK m.584/II'ye göre, kefalet sözleşmesinde sonradan yapılacak değişikliklerde diğer eş rıza göstermezse, söz konusu rıza eksikliği kefilin de yapılan değişiklikler için rızasının geçersiz olmasına yol açacaktır. Kefalet sözleşmesinde kefilin sorumlu olacağı miktarın artmasına ilişkin bir değişiklik yapıldığında, kefilin eşin yazılı rıza vermemesi ihtimalinde kefalet sözleşmesinde kefilin sorumlu olacağı miktar eski miktar olarak geçerliliğini koruyacaktır⁶².

TBK m.584/f. III hükmüne göre, “ticaret siciline kayıtlı ticari işletmenin sahibi veya ticaret şirketinin ortak ya da yöneticisi tarafından işletme veya şirketle ilgili kefaletlerde; 27.12.2006 tarih ve 5570 sayılı Kamu Sermayeli Bankalar Tarafından Yürütülen Faiz Destekli Kredi Kullanılmasına Dair Kanun kapsamında verilecek kefaletlerde; tarım kredi, tarım satış ve esnaf ve sanatkârlar kredi ve kefalet kooperatifleri ile kamu kurum ve kuruluşlarınca kooperatif ortaklarına kullanılacak kredilerde verilecek kefaletlerde eş rızası aranmayacaktır”.

Eşin rızası, sözleşmenin kurulmasından önce veya en geç kurulma anında verilmemiş ise kesin hükümsüzdür⁶³. Kefalet sözleşmesinin yapıldığı an

⁵⁷ ELÇİN, s.25.

⁵⁸ YAVUZ / ACAR / ÖZEN, s.1415; BSK OR I-Pestalozzi, Art. 494 N. 5; VİSCHER, Art. 494 N. 7.

⁵⁹ KIRCA, s.442.

⁶⁰ BAŞ, Ece, “6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu’nda Kefalet Sözleşmesinin Geçerlilik Şartlarına İlişkin Bazı Yenilikler”, *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, C. LXX, S.2, 2012, s.120; KIRCA, s.443.

⁶¹ YILMAZ, s.78; ZEVKLİLER / GÖKYAYLA, s.693.

⁶² ÖKTEM-ÇEVİK, s.128; VİSCHER, Art. 494 N. 7; TERCİER / FAVRE, N. 6853.

⁶³ BARLAS, *Kefalet Sözleşmesinin Geçerlilik Şartları*, s.362; BAŞ, s.125; ZEVKLİLER / GÖKYAYLA, s.693; YILMAZ, s.78; BARLAS, *Kefalet Hukukuna İlişkin Bazı Sorunlar*, s.55; KIRCA, s.446; AKSOYOĞLU, s.99; VİSCHER, Art. 494 N. 5; BSK OR I-Pestalozzi, Art. 494 N. 2; ELÇİN, s.24; YAVUZ / ACAR / ÖZEN, s.1415; İsviçre Hukuku’nda eş rızasının mutlaka kefalet sözleşmesinin kurulmasından önce verilmesi gerektiği yolundaki görüş için bkz: GIOVANOLI, Art. 494 N. 8; WİEGAND, s.195.

ifadesinin geniş yorumlanması gerektiği belirtilmektedir⁶⁴. İzin verilmesi anı konusundaki bir sınırlama getirilmesinin nedeni olarak, kefalet sözleşmesinin kurulmasından sonra diğer eşe bu kefalet rıza göstermesi hususunda yapılması muhtemel baskıların önüne geçilmesi gösterilmektedir⁶⁵. Eşin rıza vermesi, şahsa sıkı sıkıya bağlı bir hak olmadığı için, rıza veren eşin temsilci kullanması mümkündür⁶⁶.

İzin her bir kefalet sözleşmesi için ayrı ayrı verilmesi gerekmektedir⁶⁷. Bunun bir sonucu, izne ilişkin beyanın içeriği ile kefalet sözleşmesi arasında bir uyumsuzluğun bulunmaması zorunluluğudur⁶⁸.

Tüketici kredisine teminat olmak üzere yapılacak kefalet sözleşmesine rıza vermesi gereken eşin bu rızayı vermekten haklı bir sebebe dayanmadan kaçınması halinde kefalet sözleşmesinin yapılıp yapılamayacağı ayrıca değerlendirilmesi gerekmektedir. Bu hususta bir görüş uyarınca⁶⁹, TBK m.584'te, aile konutunda eş rızasının alınmaması halinde hâkimin müdahalesine olanak tanıyan TMK m.194 benzeri bir hükme yer verilmemiş olması karşısında, diğer eşten rıza alınmaması durumunda kefalet sözleşmesinin yapılmasının mümkün olmadığı savunulurken, diğer bir görüş⁷⁰ çerçevesinde, TMK m.2 çerçevesinde kefil olmak isteyen eşin mahkemeye başvurmasına olanak tanınması gerektiği ileri sürülmektedir.

Bizce yukarıdaki görüşlerden birincisinin kabul edilmesi gerekmektedir. Eşin kefalet sözleşmesine rıza vermekten kaçınması halinde mahkemeye başvurarak izin alınması mümkün değildir. Aile konutunda eş rızasına ilişkin hukukun korunan menfaat ile kefalet sözleşmesinde eş rızasında korunan hukuki menfaat eşdeğer nitelikte değildir. Eş rızası alınmaması durumunda kefalet sözleşmesi, kesin hükümsüz olacaktır.

⁶⁴ YAVUZ / ACAR / ÖZEN, s.1415.

⁶⁵ KIRCA, s.447; ACAR, s.131.

⁶⁶ VİSCHER, Art. 494 N. 5.

⁶⁷ CR CO I-Meier, Art. 494 N. 4; TERCİER / FAVRE, N. 6854; OSER / SCHÖNENBERGER, m.494 N. 24; YAVUZ / ACAR / ÖZEN, s.1416; ACAR, s.133; GÜNDÜZ, s.178.

⁶⁸ KIRCA, s.445; ACAR, s.133.

⁶⁹ KIRCA, s.447 dñn 67; CR CO I-Meier, Art. 494 N. 7; AYAN, s.141-142; GIOVANOLÍ, Art. 494 N. 12; Vischer, Art. 494 N. 3; TERCİER/FAVRE, N. 6845; OSER / SCHÖNENBERGER, m.494 N. 34.

⁷⁰ YILMAZ, s.79; ALTOP, s.17; AKSOYOĞLU, s.99.

C. Kefalet Sözleşmesinin Şekli

TBK m.583/f. I'e göre, "Kefalet sözleşmesi, yazılı şekilde yapılmadıkça ve kefilin sorumlu olacağı azami miktar ile kefalet tarihi belirtilmedikçe geçerli olmaz. Kefilin, sorumlu olduğu azami miktarı, kefalet tarihini ve müteselsil kefil olması durumunda, bu sıfatla veya bu anlama gelen herhangi bir ifadeyle yükümlülük altına girdiğini kefalet sözleşmesinde kendi el yazısıyla belirtmesi şarttır"⁷¹. Kefil, iradesini yazılı olarak beyan etmeli, bu beyan kefilin sorumluluğunun üst sınırını ve kefalet tarihini içermeli, son olarak da kefil tarafından imzalanmalıdır⁷². Kefilin kefalet sözleşmesine ilişkin beyanının şekle uygun olarak yapılması zorunludur⁷³. Alacaklının irade beyanının şekle tabi olmasına gerek bulunmamaktadır⁷⁴. Alacaklının irade beyanının sözlü veya irade filiyle örtülü olarak açıklanması mümkündür⁷⁵.

Alacaklının isminin kefalet metninde yer almasına gerek olmamasına karşın⁷⁶, akitte taraf olmadığı takdirde asıl borçlunun ismen belirtilmesi gerekmektedir⁷⁷. Aksi takdirde geçerli bir kefalet sözleşmesinden bahsedilemez. Asıl borçlunun ödeme kabiliyeti kefilin yüklendiği riziko bakımından son derece önemlidir⁷⁸.

⁷¹ "Hükümde öngörülen nitelikli yazılı şekil şartı, genellikle karşılıksız olarak yükümlülük altına giren ve nasıl olsa asıl borçlunun borcunu ödeyeceği düşüncesiyle üstlendiği tehlikenin önemini çoğu zaman gerektiği gibi fark etmeyen kefil daha iyi düşünmeye sevk etmek ve yüklendiği tehlikenin kapsamı hususunda onu uyarmak amacını gütmektedir". YAVUZ / ACAR / ÖZEN, s.1418; TANDOĞAN, *Kefaletin Geçerlilik Şartları*, s.37; AYAN, s.149.

⁷² ÖZEN, s.213; TAŞDELEN, s.737; BARLAS, *Kefalet Hukukuna İlişkin Bazı Sorunlar*, s.45; ELÇİN GRASSİNGER, *Kefilin Savunma İmkânları*, s.98.

⁷³ BSK OR I-Pestalozzi, Art. 493 N. 2; TERCİER / FAVRE, N. 6881; WİEGAND, s.192; ELÇİN GRASSİNGER, *Kefilin Savunma İmkânları*, s.98.

⁷⁴ KUKO OR-ERNST / ZELGER, Art. 493 N. 5; AYAN, s.150; TAŞDELEN, s.737; YILMAZ, s.81; ÖZEN, *Kefalet Sözleşmesinde Şekle Aykırılık*, s.747; BSK OR I-Pestalozzi, Art. 493 N. 2; GIOVANOLİ, Art. 492 N. 55; ELÇİN GRASSİNGER, *Kefilin Savunma İmkânları*, s.98.

⁷⁵ AYAN, s.150; YILMAZ, s.81; ÖZEN, *Kefalet Sözleşmesinde Şekle Aykırılık*, s.747; CR CO I-Meier, Art. 493 N. 2; DEVELİOĞLU, s.144; BUCHER, s.291.

⁷⁶ CR CO I-Meier, Art. 492 N. 42; BECK, Art. 493 N. 8; VİSCHER, Art. 492 N. 6; FETTAH, s.708; GIOVANOLİ, Art. 493 N. 15; BUCHER, s.291; ELÇİN GRASSİNGER, *Kefilin Savunma İmkânları*, s.103.

⁷⁷ TANDOĞAN, *Kefaletin Geçerlilik Şartları*, s.45; YILMAZ, s.84; BARLAS, *Kefalet Hukukuna İlişkin Bazı Sorunlar*, s.45; FETTAH, s.708; ELÇİN GRASSİNGER, *Kefilin Savunma İmkânları*, s.103; ACAR, s.174.

⁷⁸ REİSOĞLU, *Kefalet Kavramı ve Muteberlik Şartları*, s.382; TANDOĞAN, *Kefaletin Geçerlilik Şartları*, s.45; YILMAZ, s.84.

Kefaletle şekil bir geçerlilik şartı olduğundan, bu şarta uyulmaması halinde akit kesin hükümsüzdür⁷⁹. Hâkim, geçerli bir şekilde kurulmuş olup olmadığını tespit için, resmi şekil şartına uyulup uyulmadığını araştıracaktır⁸⁰.

Sözleşmelerin bütünlüğü ilkesi gereğince, kefalet sözleşmesinin tek bir belge içinde düzenlenmesi geçerlilik şeklidir. Bir belgede kefalet iradesi, diğer bir belgede ise limitin gösterilmesi halinde kefalet sözleşmesi geçersiz olur⁸¹.

Kefil, şeklen geçersiz bir kefalet sözleşmesine dayanarak ödeme yaparsa, yaptığı bu ödemeyi sebepsiz zenginleşme hükümlerine dayanarak alacaklıdan talep edebilir⁸².

Gerçek kişilerin resmi şekilde kefalet sözleşmesi yapması halinde el yazısı koşulu aranıp aranmayacağı tartışmalıdır. Bu hususta bir görüş uyarınca⁸³, ileride doğabilecek aksaklıkların önüne geçilmesi için bu tür sözleşmeler bakımından el yazısı koşulunun yerine getirilmesi gerektiği ileri sürülmektedir. Diğer bir görüşü savunan yazarlar⁸⁴, kefalet sözleşmesinin resmi şekle bağlı olarak yapılması halinde bu şeklin el yazılı koşulunu da yerine getirmiş sayacağını savunmaktadırlar.

Doktrinde belirtilen ilk görüşe katılma olanağı bulunmamaktadır. Bilindiği üzere TBK m.583'te kefalet sözleşmesi için getirilmiş olan şekil, nitelikli yazılı şekildir. Noterde düzenlenen resmi kefalet sözleşmesinin, nitelikli yazılı şekilden daha fazla koruma getiren bir şekle sahip olması göz önüne alındığında, kefalet sözleşmesinde kefilin sorumlu olduğu azami tutarın, kefalet tarihinin ve kefilin sıfatının mutlaka el yazısıyla yazılmasını aramak fazla lafzi bir yorum olacaktır. Diğer taraftan ilk görüşün kabul edilmesi halinde el yazısı ile kefalet sözleşmesinde belirtilen hususları yazamayacak olanla-

⁷⁹ TANDOĞAN, *Kefaletın Geçerlilik Şartları*, s.37; GÜNDÜZ, s.186; CR CO I-Meier, Art. 493 N. 7; FETTAH, s.701; VİSCHER, Art. 493 N. 3; ZEVKLİLER / GÖKYAYLA, s.687; BSK OR I-Pestalozzi, Art. 493 N. 3; GIOVANOLİ, Art. 493 N. 3; BUCHER, s.292; OSER / SCHÖNENBERGER, m.493 N. 45.

⁸⁰ REİSOĞLU, *Kefalet Kavramı ve Muteberlik Şartları*, s.374; FETTAH, s.701; TANDOĞAN, *Kefaletın Geçerlilik Şartları*, s.37; ZEVKLİLER / GÖKYAYLA, s.687.

⁸¹ AYAN, s.158.

⁸² BSK OR I-Pestalozzi, Art. 493 N. 4; GUHL / KOLLER / SCHNYDER / DRUEY, s.622; ELÇİN GRASSİNGER, *Kefilin Savunma İmkânları*, s.99; GÜNDÜZ, s.194-195.

⁸³ YILMAZ, s.82.

⁸⁴ ZEVKLİLER / GÖKYAYLA, s.689; BARLAS, *Kefalet Sözleşmesinin Geçerlilik Şartları*, s.356; AKSOYOĞLU, s.97.

rı, kefalet sözleşmesi düzenleme özgürlüğünden de yoksun bırakmanın temel hukuk ilkeleri ile bağdaşması mümkün olmamaktadır.

Birden fazla temsilcinin birlikte hareket ederek kefalet sözleşmesi akdetmeye yetkili kılındığı hallerde, kefaletin geçerliliği için aranan ek unsurların el yazısı ile aranması şartının yerine gelmiş sayılabilmesi için temsilcilerden yalnızca birinin bu unsurları el yazmasının gerekli ve yeterli olduğu belirtilmektedir⁸⁵.

Kefalet sözleşmesinin geçerli olabilmesi için kefilin sorumlu olduğu azami miktarın kefalet sözleşmesinde açıkça gösterilmesi zorunludur⁸⁶. Bu yönde bir hüküm içermeyen kefalet sözleşmeleri şekle aykırılık nedeniyle geçersiz sayılır. Azami miktarın kefalet sözleşmesinin içinde belirtilmesi zorunluluğu nedeniyle, kefalet sözleşmesinde miktar belirtilmeksizin, diğer bir belgedeki bir rakama yollama yapılması halinde, sorumluluğun üst sınırının kefalet sözleşmesi metni içerisinde belirtilmemiş olması nedeniyle kefalet sözleşmesi yine geçersiz sayılmalıdır⁸⁷.

Azami miktarın gösterilmesinin zorunlu olduğu hükme bağlanmışken, kefil olunan miktarın rakamla gösterilmesi gerekip gerekmediği tartışmalıdır. Kefilin korunması amacının tam olarak gerçekleşmesi gerektiğini savunan bir görüşü savunan yazarlarca⁸⁸, kefil olunan miktarın kefalet sözleşmesinde rakamla gösterilmesi gerektiği belirtilmektedir. Diğer bir görüş uyarınca⁸⁹, kefil

⁸⁵ BARLAS, *Kefalet Sözleşmesinin Geçerlilik Şartları*, s.357; YILMAZ, s.82; ALTOP, s.13; AKSOYOĞLU, s.96.

⁸⁶ ÖZEN, *Kefalet Sözleşmesinde Şekle Aykırılık*, s.753; GIOVANOLİ, Art. 493 N. 21; AKSOYOĞLU, s.97; BUCHER, s.291; OSER / SCHÖNENBERGER, m.493 N. 6; ACAR, s.162; GÜNDÜZ, s.125.

Banka uygulamasında, kefalet sözleşmesi ayrı bir senetle yapılmayıp; belirli limitli kredi sözleşmeleri borçlu ve kefil tarafından birlikte imzalanmaktadır. Kefilin sorumlu olacağı azami miktar genellikle belirtilmekte, kredi sözleşmesindeki meblağ kefilin sorumluluğu için de geçerli olmaktadır. Bu kefaletlerde kredi ilişkisi devam ettiği sürece borçlunun alacağı krediler için kredi limiti düzeyinde kefilin sorumluluğu devam etmektedir. TAŞDELEN, s.751; kefalet sözleşmesinde kefalet limitinin gösterilmemesine rağmen sözleşme limitini kefalet limiti sayan ve doğru olmayan bir Yargıtay kararı için bkz: Y. 19. HD, 20.2.2014 T., E. 2013/17460, K. 2014/3325 (www.legalbank.net, erişim tarihi: 10.03.2016).

⁸⁷ BARLAS, *Kefalet Hukukuna İlişkin Bazı Sorunlar*, s.48; AYAN, s.164; BARLAS, *Kefalet Sözleşmesinin Geçerlilik Şartları*, s.358.

⁸⁸ YAVUZ / ACAR / ÖZEN, s.1424; BARLAS, *Kefalet Sözleşmesinin Geçerlilik Şartları*, s.359; REİSOĞLU, *Kefalet Kavramı ve Muteberlik Şartları*, s.386; TANDOĞAN, *Kefaletin Geçerlilik Şartları*, s.51-52; YILMAZ, s.85; DEVELİOĞLU, s.176; ACAR, s.168; GÜNDÜZ, s.125; Mevaz Kanun İBK m.493'te, azami miktarın rakamla gösterilmesi gerektiği açıkça düzenlenmiştir. Bu hususta ayrıntılı bilgi için bkz: CR CO I-Meier, Art. 493 N. 4; GIOVANOLİ, Art. 493 N. 22; TERCİER / FAVRE, N. 6890; OSER / SCHÖNENBERGER, m.493 N. 6.

⁸⁹ AYAN, s.165; AYRANCI, *Cari Hesaba Kefalet*, s.110; TAŞDELEN, s.748.

olunan miktar sözleşmede açıkça yer almasa bile bu miktarın sözleşmenin içeriğinden açıkça anlaşılabilir olduğu durumlarda kefalet sözleşmesinin geçerli olduğu savunulmaktadır. Bu görüş uyarınca, Türk hukuku bakımından, kefalet sözleşmesinin geçerli olabilmesi için, kefilin sorumluluğunun üst sınırının kefilin el yazısıyla belirlenmiş olması gerekmektedir birlikte, bunun sayısal olarak açıklanmasının zorunlu olmadığı savunulmaktadır.

Kanaatimizce, yukarıdaki görüşlerden ilkinin kabul edilmesi daha uygundur. Her ne kadar mehz İsviçre Borçlar Kanunu'nda olduğu gibi, Türk Borçlar Kanunu'nda kefilin sorumlu olduğu azami miktarın rakamla gösterilmesi gerektiğine ilişkin açık bir düzenleme yer almasa da, Kanunda yer alan hükümlerin kefilin koruma amacıyla getirilmiş olması ve kefilin sorumlu olduğu tutarı hiçbir tereddüde yer vermeyecek şekilde öğrenebilmesi açısından, azami miktarın rakamla gösterilmesi gerekmektedir.

Kefalet limitinin yabancı para birimiyle de belirtilmesi mümkündür⁹⁰. Türk Borçlar Kanununda kefalet limitinin Türk parası ile gösterilmesini zorunlu kılan herhangi bir düzenleme mevcut değildir. Yalnızca icra takibine geçiş aşamasında İİK m.58/b. 3'e göre takip talebinde alacağın TL karşılığının ve hangi tarihteki kurun esas alınacağını gösterilmesi kanunen zorunlu olduğundan bu hükmün dikkate alınması gerekmektedir⁹¹.

TBK'na göre kefalet sözleşmesinin imzalandığı tarihin kefilin el yazısıyla yazılması zorunludur⁹². Kefil tarafından yazılan ifadelerden, sözleşmenin imzalandığı tarihin açıkça anlaşılabilir olması kaydıyla, tarihin açıkça yazılmasının zorunlu olmaması gerektiği ileri sürülmektedir⁹³. Kefalet tarihinin

⁹⁰ BARLAS, *Kefalet Sözleşmesinin Geçerlilik Şartları*, s.359; TAŞDELEN, s.751; YILMAZ, s.85; FETTAH, s.713; ELÇİN GRASSİNGER, *Kefilin Savunma İmkânları*, s.109; ACAR, s.168; GÜNDÜZ, s.138.

⁹¹ BARLAS, *Kefalet Hukukuna İlişkin Bazı Sorunlar*, s.53.

⁹² Kefalet tarihi, TBK m.589/f. III hükmü açısından önem arz etmektedir. Bu hükme göre, taraflar aralarında anlaşmadığı takdirde kefil, kefalet sözleşmesinin kurulmasından sonraki borçlardan sorumlu olacaktır. Sözleşmenin kurulma tarihi kefalet senedinde yer almadığında, alacaklı, rahatlıkla, mevcut borcun sözleşmenin kurulmasından sonra doğduğunu iddia edebilecektir. Tarih kısmının alacaklı tarafından doldurularak, kefilin sözleşmenin kurulmasından sonraki borçlardan da sorumlu tutulması mümkün olabilecektir. Kefalet tarihinin belli olması, süreli kefaletler ve kefilin eşinin rızasının aranıp aranmayacağı an açısından da önemlidir. ACAR, ss. 163-164.

⁹³ GÜNDÜZ, s.145; AYAN, s.168; Mehz Kanunda, tarih, adi yazılı şekilde yapılan kefalet sözleşmesinin şekil şartının içinde yer almamaktadır. Bunun nedeni de sözleşmeye tarihin konulmasının tek fonksiyonunun eşlerden birinin yaptığı kefalet sözleşmesine diğer eşin rızasının zamanında verilmiş olup olmadığının tespitidir. GRASSİNGER, s.86.

kefilin el yazısıyla yazılmadığı durumlarda, kefalet sözleşmeleri geçersiz sayılmaktadır⁹⁴.

Kefalette kefilin sorumluluğunu artıran değişikliklerin de TBK m.583/f. I'de öngörülen şekil koşullarına uygun olarak yapılması gerekmektedir⁹⁵. Bununla birlikte kefilin sorumluluğunu hafifleten değişiklikler, şekil şartına tabi değildir⁹⁶.

Sorumluluk sınırının sonradan değiştirilmesine ilişkin olarak, TBK m.583/f. II, yazılı şekle uyularak sorumluluğun borcun belli bir miktarıyla sınırlandırılabilceğini düzenlemektedir. Kefilin sorumluluğunu azaltan bir değişikliğin yazılı şekil şartına bağlanması, eleştirilmesi gereken bir husustur. Kefilin sorumluluğunu azaltan, kısmi bir ibra şeklindeki bu değişiklik, şekle bağlı sözleşmeden doğsa bile borcun, kısmen veya tamamen ibra yolu ile sona erdirilmesinin şekle bağlı olmadığını öngören TBK m.132 hükmü ile çelişmektedir⁹⁷. TBK m.583/f. II hükmü, TBK m.13'te yer alan şekle bağlı sözleşmelerde yapılacak değişikliklerin de aynı şekilde yapılması gerektiğine ilişkin kuralın, tek tarafa borç yükleyen sözleşmelerde yalnızca borçlunun sorumluluğunu artıracak değişiklikler için geçerli olacağı şeklinde yorumlanması ile de çelişmektedir⁹⁸.

Kefalet senedinin kaybedilmesi kefalet sözleşmesinin geçersizliği sonucunu doğurmamaktadır⁹⁹. Kefalet sözleşmesinin varlığını bunu iddia edenin kanıtlaması gerekecektir¹⁰⁰.

D. Kefalet Sözleşmesinin Temsilen Yapılması

TBK m.583/f. II hükmüne göre, kendi adına kefil olma konusunda özel yetki verilmesi, kefaletle aynı şekil koşullarına bağlıdır. Kefalet sözleşmesi yapılması için bir kişiye yetki verilecekse, bu yetkinin kefalet sözleşmesi için aranan şekil içinde verilmesi gerekmektedir¹⁰¹.

⁹⁴ ACAR, s.163.

⁹⁵ BUCHER, s.292; ELÇİN GRASSİNGER, *Kefilin Savunma İmkânları*, s.110; OSER / SCHÖNENBERGER, m.493 N. 82.

⁹⁶ FETTAH, s.709; ZEVLİLER / GÖKYAYLA, s.692; GÜNDÜZ, s.166; ELÇİN GRASSİNGER, *Kefilin Savunma İmkânları*, s.110; OSER / SCHÖNENBERGER, m.493 N. 84.

⁹⁷ BAŞ, s.135; BARLAS, *Kefalet Sözleşmesinin Geçerlilik Şartları*, s.357.

⁹⁸ BARLAS, *Kefalet Sözleşmesinin Geçerlilik Şartları*, s.358; Baş, s.135.

⁹⁹ BSK OR I-Pestalozzi, Art. 493 N. 4.

¹⁰⁰ DEVELİOĞLU, s.150.

¹⁰¹ AYAN, s.190; CR CO I-Meier, Art. 493 N. 28; DEVELİOĞLU, s.144; BSK OR I-Pestalozzi, Art. 493 N. 20; GIOVANOLİ, Art. 493 N. 47; TERCİER / FAVRE, N. 6869; OSER/SCHÖNENBERGER, m.493 N. 76; GÜNDÜZ, s.153.

Temsil yetkisini içeren belgede, kefil olacak kişinin kefalet limitini, tarihi ve tüketici kredilerine kefalet bakımından aranmasa da müteselsil kefalete ilişkin beyanın kefilin el yazısıyla yazılması zorunludur¹⁰². Bu unsurlar, temsil yetkisi içeren belgede kefilin eliyle yazılmamışsa, temsil yetkisi geçerli biçimde kurulmamaktadır¹⁰³.

Temsil yetkisini içeren belgenin noterde düzenlenmesi durumunda, TBK m.583/f. I'de belirtilen hususların kefilin el yazısıyla belirtilmesinin gerekip gerekmeyeceği tartışmalıdır. Bu hususta Özen¹⁰⁴, bu hususların kefilin el yazısıyla yazılması gerektiğini, el yazılı açıklamada bulunma olanağı bulunmayan kişilerin kefalet sözleşmesi yapmak için başkalarına yetki veremeyeceğini savunmaktadır. Bu hususta bizim de katıldığımız diğer bir görüşü savunan yazarlarca¹⁰⁵, söz konusu hususların noter tarafından resen düzenlenen metinde yer almasının yeterli olacağı belirtilmektedir.

III. ŞAHSİ TEMİNAT OLARAK ADI KEFALET

A. Genel olarak

TBK m.585/f. I'e göre, "adi kefalette alacaklı, borçluya başvurmadıkça, kefilî takip edemez; ancak aşağıdaki hallerde doğrudan doğruya kefile başvuru yapılabilir: 1. Borçlu aleyhinde yapılan takibin sonucunda kesin aciz belgesi alınması. 2. Borçlu aleyhinde Türkiye'de takibatın imkânsız hale gelmesi veya önemli ölçüde güçleşmesi. 3. Borçlunun iflasına karar verilmesi. 4. Borçluya konkordato mehli verilmiş olması.

Tüketici kredisinden doğan alacaklara ilişkin kefalet sözleşmelerinde kefilin hem tartışma definden hem de rehnin paraya çevrilmesi definden sonradan feragat etmesinin geçerli olup olmadığının değerlendirilmesi gerekmektedir. Türk Borçlar Kanuna tabi kefalet sözleşmeleri bakımından kefilin, tartışma ve rehnin paraya çevrilmesi def'ilerinden her zaman feragat edebileceği, bu defilerin varlığını bilerek veya bilmeyerek bunları ileri sürmemesi ve kredi veren alacaklıya ödemedede bulunması halinde artık bu defilerden feragat etmiş sayılacağı ve ödediğini geri isteyemeyeceği; hâkimin bu defileri resen göz önünde tutmasının mümkün olmadığı belirtilmektedir¹⁰⁶.

¹⁰² GÜNDÜZ, s.154; CR CO I-Meier, Art. 493 N. 29.

¹⁰³ AYAN, s.207; REİS, *Kefalet Hukuku*, s.101.

¹⁰⁴ ÖZEN, s.266.

¹⁰⁵ ALTOP, s.13; ZEVKLİLER / GÖKYAYLA, s.691; GÜNDÜZ, s.156.

¹⁰⁶ ZEVKLİLER / GÖKYAYLA, s.695; ZEVKLİLER / AYDOĞDU, s.293; BSK OR I-Pestalozzi, Art. 495 N. 10; GIOVANOLİ, Art. 495 N. 37; GUHL / KOLLER / SCHNYDER / DRUEY, s.633.

4077 sayılı TKHK döneminde, TKHK m.10/f. III hükmünün emredici nitelikte ve aksi yöndeki kayıtların geçersiz olduğu fikri benimsenmekteydi. *Öztek*¹⁰⁷, TKHK m.10/f. III'teki emredicilikten, tartışma definden önceden feragatin geçersiz olması ve adi kefil bu durumu ileri sürmese dahi dosyaya intikal eden vakıalardan anlaşılıyorsa mahkemenin bu durumu resen dikkate alması şeklinde anlaşılması gerektiğini, adi kefil tartışma def'ini takip veya dava sırasında ileri sürmemiş olsa dahi mahkemenin durumu resen dikkate alabileceğini, bununla birlikte adi kefil tartışma defini ileri sürmeyip kredi veren alacaklıya ödeme yapmışsa, bu takdirde, tartışma definden feragat etmiş sayılması ve ödediği parayı geri alamaması gerektiğini ileri sürmüştür.

Serdar¹⁰⁸, 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkındaki Kanun m.4/f. VI'nın şahsi teminatı, adi kefalet saymakla, teminat verenin kişisel sorumluluğunun üst düzey tali nitelikte olması amacını güttüğünü ve bunu emredici hükümlerle düzenleyerek, teminat veren kişinin teminat sözleşmesinin tali olma özelliği hususunda karar verme özgürlüğünü kaldırdığını belirtmektedir. Yazar, bu nedenle alacaklının kefilen talepte bulunmasının ancak TBK m.585/f. I kapsamında asıl borçluya başvurup onun tarafından ödenmesi imkânını zorladıktan ve TBK m.585/f. II kapsamında borcun ödenmesi için diğer imkânları tükettikten sonra mümkün olacağını savunmaktadır¹⁰⁹.

Kefilin hem tartışma hem de rehnin paraya çevrilmesi defilerinden, hakkın doğumundan sonra yapacağı bir anlaşmayla feragat edip edemeyeceği sorusuna tüketici hukukuna hâkim olan ilkelerden hareketle cevap vermek gerekmektedir. Türk Borçlar Kanunu'na tabi kefalet sözleşmelerinde kefilin bu defilerden sonradan feragat etmesi mümkün ve bu anlamda TBK m.585 emredici nitelikte değilken, TKHK bakımından tüketicinin borcuna kefil olan kişilerin korunması daha özel bir önem taşıdığı ve bu kişilerin çoğu durumda hatır için ve bir menfaat gütmeksizin kefil oldukları da göz önüne alındığında, bu defilerin emredici nitelikte olduğu ve onlardan sonradan vazgeçmenin mümkün olmadığının kabul edilmesi gerekmektedir¹¹⁰.

¹⁰⁷ ÖZTEK, s.18.

¹⁰⁸ SERDAR, s.80.

¹⁰⁹ SERDAR, s.80.

¹¹⁰ AYDOĞDU, s.208.

B. Adi Kefaletle Özgü Savunmalar

1. Tartışma Def'i

Adi kefalette alacaklının öncelikle borçluya başvurması, alacağını ondan elde edememesi halinde kefile başvurması gerekir. Alacaklı, kredi borçlusuna başvurmaksızın doğrudan doğruya kefile başvurmuşsa, kefil borcu ödemeyi reddederek, alacaklıya önce borçluya başvurmasını söyleyebilir. Buna tartışma def'i adı verilmektedir¹¹¹.

TBK m.585/f. I uyarınca, alacaklının adi kefileden talepte bulunabilmesi, önce esas borçluyu takip etmesine, bu takibi gerekli özeni göstererek yürütmesine¹¹² ve gerekli özenin gösterilmesine rağmen takibin semeresiz kalmasına bağlıdır¹¹³. Bu olgunun gerçekleştiğini, adi kefilin tartışma def'ini ileri sürmesi üzerine alacaklı ispat edecektir¹¹⁴. Alacaklı, asıl borçluyu takipte gerekli özeni göstermez ve bu nedenle davasını tamamen veya kısmen kaybederse veya icra takibinde başarısız olursa, kefile karşı hakkını bu ölçüde kaybedebilir¹¹⁵.

Kefile başvuru, hem icra takibini hem de dava açılmasını ifade etmektedir. Başka bir şekilde ifade edilmek istenirse adi kefalette, gerek kefile dava açılmasının, gerekse de icra takibine girişilmesinin temel koşulu asıl borçlu hakkında borç ödemediği belgesinin alınmış olmasıdır¹¹⁶. Elinde kesin aciz belgesi bulunmayan alacaklının, esas borçlu hakkında girişilecek bir ta-

¹¹¹ ZEVKLİLER/AYDOĞDU, s.293; HELVACI, s.264; AYDOĞDU, s.209.

¹¹² Alacaklı, gerekli belgeleri ibraz etmeli, kanuni süreleri uymalı, ihtilafı alacak için dava açmalı, asıl borçlunun mal kaçırma eğiliminde olması halinde ihtiyati tedbir yoluna başvurmalıdır. ELÇİN GRASSİNGER, *Kefilin Savunma İmkânları*, s.212.

¹¹³ ÖZEN, s.286; DEVELİOĞLU, s.374; BSK OR I-Pestalozzi, Art. 495 N. 6; GIOVANOLİ, Art. 495 N. 17; ELÇİN GRASSİNGER, *Kefilin Savunma İmkânları*, s.211; OSER / SCHÖNENBERGER, m.495 N. 22; bu husus, kamu düzeninden olup mahkemece resen dikkate alınması gerekmektedir. Y. 12. HD, 13.6.2013 T., E. 2013/15366, K. 2013/22392 (Kazancı İçtihat Bilgi Bankası, erişim tarihi: 10.03.2016).

¹¹⁴ ÖZEN, s.286; BSK OR I-Pestalozzi, Art. 495 N. 6; ELÇİN GRASSİNGER, *Kefilin Savunma İmkânları*, s.206.

¹¹⁵ ELÇİN GRASSİNGER, *Kefilin Savunma İmkânları*, s.212.

¹¹⁶ AYAN, s.244.

"... Öte yandan 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkındaki Kanunu'nun 10. maddesinin 3. Fikrasının son cümlesi "Tüketici kredisinin teminatı olarak şahsi teminat verildiği hallerde kredi veren, asıl borçluya başvurmadan, kefileden borcun ifasını isteyemez." hükmünü içermektedir.

Yukarıda madde metninden de anlaşılacağı üzere, kredi verenin, şahsi teminat veren kefileden asıl borcun ödenmesini isteyebilmesi için, asıl borçlu hakkında İİK'nın 105 ve 143 maddeleri kapsamında kesin aciz vesikası olması gerekir. Dolayısıyla, asıl borçlu hakkında kesin aciz

kibin semeresiz kalmasının kaçınılmaz olduğunu ispat etmesi bir anlam taşımamaktadır¹¹⁷.

Alacaklı, esas borçlu hakkında yaptığı takibi gerekli özeni göstererek yürütmelidir. Alacaklının, esas borçlu hakkında takip yaptığını ve bu takibin semeresiz kaldığını ispat etmesi yeterli olup¹¹⁸, alacaklının gerekli özeni göstermemesi yüzünden takibin semeresiz kaldığını adi kefilin ispat etmesi gerekmektedir¹¹⁹.

4077 sayılı TKHK'nın 10. maddesinin 3. fıkrasında yer alan, "kredi verenin asıl borçluya başvurmadan, kefiliden borcun ifasını isteyemez", hükmünden ne anlaşılması gerektiği, bu Kanunu'nun yürürlükte olduğu dönemde doktrinde farklı görüşlerin ileri sürülmesine yol açmaktaydı¹²⁰. Doktrinde ileri sürülen görüşlerden ilki¹²¹, bu hükümle kastedilenin tüketici kredisine yönelik kefaletin adi kefalet sayılacağı, tüketici kredisine kefil olan kişiye başvurul-

vesikası alınmadan, asıl borcun ödenmesi için şahsi teminat veren kefile başvurma olanağından söz edilemez.

Şu hale göre, borçlunun yapılan tüm araştırmalara rağmen herhangi bir malvarlığı tespit edilememişse, bağıni koparmadığı anlaşılın adresinde yapılan hacizde, haczi kabil bir malına rastlanılmadığına ilişkin düzenlenen tutanak, kesin aciz vesikasının yasal sonuçlarını doğurmaya elverişli sayılır. Belirtilen iki şartın gerçekleşmesi durumunda, yasal anlamda "asıl borçluya başvuru" şartı gerçekleşir ve kredi veren alacaklı, şahsi teminat veren kefiliden borcun ödenmesini isteyebilir". YHGK, 22.6.2011 T., E. 2011/13-303, K. 2011/437 (Kazancı İçtihat Bilgi Bankası, erişim tarihi: 10.03.2016).

¹¹⁷ ÖZEN, s.287.

"...Dava, konut kredisine kefaletten doğan istirdat istemine ilişkindir. 4822 sayılı kanun ile değişik 4077 sayılı kanunu 10/3 maddenin, son cümlesi, "Tüketici kredisinin teminatı olarak şahsi teminat verildiği hallerde, kredi veren asıl borçluya başvurmadan, kefiliden borcun ifasını isteyemez." hükmünü getirmiştir. Mahkemece davalının 4077 sayılı Kanunun 10/3. maddesi gereğince takip şartlarını sağladıktan sonra davacı aleyhine başlattığı ikinci takipte dile getirdiği takas ve mahsup talebinin, asıl borçlu hakkında yürütülen ipoteğin paraya çevrilmesi yoluyla takipte kesin aciz vesikası alınmış olması nedeniyle yerinde olduğu değerlendirilmiş ise de, söz konusu takipte taşınmaz satışı sırasında bakiye borç kalması sonrası alınan 12.8.2010 tarihli belge borçlu yönünden kesin aciz vesikası olmayıp, rehin açığı belgesidir ve hakkında genel haciz yoluyla takip de devam eden borçlu yönünden alacağın tahsili imkânı kullandığı, diğer bir deyişle takibin semeresiz kaldığı sonucunu doğurmaz. Bu halde Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunun 10/3. maddesinde aranan şartın sağlandığından bahsedilemeyeceğinden davanın yazılı gerekçelerle yamılgıya dayalı reddine ilişkin hükmün bozulması gerekir..." Y13HD, 30.1.2014 T., E. 2013/26437, K. 2014/2487 (Kazancı İçtihat Bilgi Bankası, erişim tarihi: 10.03.2016).

¹¹⁸ OSER / SCHÖNENBERGER, m.495 N. 23.

¹¹⁹ ÖZEN, s.291; OSER / SCHÖNENBERGER, m.495 N. 23.

¹²⁰ ÖNDER / ÖZKUL, s.31.

¹²¹ ÖZEN, s.281, dpn. 7.

ması durumunda bu kişi adi kefil sayıldığı için tartışma ve rehnin paraya çevrilmesi defne sahip olacağını ileri sürmekteydi.

Buna karşılık diğer bir görüş uyarınca¹²², bu hükmün tüketici kredilerinde müteselsil kefaleti yasaklamadığı, tüketici kredisinden doğan borca da geçerli olarak müteselsil kefil olunabileceği, müteselsil kefile başvurulabilmesi için öncelikle asıl borçluya (tüketici borçluya) başvurulması gerekmekte beraber, bunun takip yaparak aciz belgesi anlamına gelmediği, asıl borçluya başvurulması ve bu başvurunun sonuçsuz kalmasının kefil olan kişiye başvurulması için yeterli olduğu savunulmaktaydı.

2. Rehnin Paraya Çevrilmesi Def'i

TBK m.585/f. II'ye göre, "alacak, kefaletten önce veya kefalet sırasında rehine de güvence altına alınmışsa, adi kefalette kefil, alacağın öncelikle rehin konusundan alınmasını isteyebilir. Ancak, borçlunun iflasına veya kendisine konkordato mehli verilmesine karar verilmişse, bu hüküm uygulanmaz". Adi kefil, kefaletten evvel veya kefaletle aynı zamanda temin olunmuş rehinleri paraya çevirmeden kendisine başvuran alacaklıdan, önce rehinleri¹²³ paraya çevirmesini talep edebilecektir¹²⁴.

Bu hükme göre, rehnin kefaletten önce veya kefaletle aynı zamanda temin edilmiş olması gerekmektedir. Doktrinde bir görüş uyarınca¹²⁵, bu hususta rehnin kimin tarafından verilmiş olduğuna dair bir ayırım yapılması gerektiği, eğer rehnin esas borçlu tarafından verilmesi söz konusu ise sözleşmenin kurulmasından önce veya sonra verilmesinin bir önemi bulunmadığı¹²⁶, rehnin üçüncü kişi tarafından kefalet sözleşmesinin kurulmasından sonra verilmesi durumunda ise, kefilin bu rehnin paraya çevrilmesini talep edememesi gerektiği belirtilmektedir.

¹²² REİSOĞLU, *Kefalet Hukuku*, s.34.

¹²³ Rehin, her türlü aynı teminatı içermektedir: Taşınmaz rehni, taşınır rehni, alacak ve haklar üzerinde rehin, hapis hakkı vb. BSK OR I-Pestalozzi, Art. 495 N. 8; GIOVANOLİ, Art. 495 N. 22; ELÇİN GRASSİNGER, *Kefilin Savunma İmkanları*, s.215; OSER / SCHÖNENBERGER, m.495 N. 28.

¹²⁴ HUGUENİN, N. 3558.

¹²⁵ REİSOĞLU, *Kefalet Hukuku*, s.168; ELÇİN GRASSİNGER, *Kefilin Savunma İmkanları*, s.216.

¹²⁶ Esas borçlunun öncelikle takip edilmesi gereği, esas borçlu tarafından verilmiş bütün rehinlerin öncelikle paraya çevrilmesini zorunluluğu içerdiği için bu görüş, rehinlerden bazılarının kefalet sözleşmesinden sonra verilmiş olmasının herhangi bir fark yaratmaması gerektiğini belirtmektedir.

Buna karşılık diğer bir görüşü savunan yazarlarca¹²⁷, İİK m.45 hükmü ile rehnin verildiği zamanın kefil açısından önemini kaybettiği belirtilmektedir. İİK m.45'e göre, alacaklı asıl borçluyu takip etmeden önce elindeki bütün rehinleri paraya çevirmek zorundadır. Kefil, asıl borçlunun bütün savunmaları yapabileceğinden ve hatta TBK m.591/f. I/c. 1 gereği bu savunmaları yapmak yükümlülüğü altında olduğundan, İİK m.45 uyarınca eldeki rehinler paraya çevrilmeden kendisine başvurulamayacağını ileri sürebilir. Adi kefil, İİK m.45'e dayanan savunmayı yapamazsa, asıl borçluya rücu ederken güçlüklerle karşılaşabilir¹²⁸.

Kefalet sözleşmesinde kefilin asıl borçluya ait savunmaları alacaklıya karşı ileri sürme hakkı ve yükümlülüğü bulunmaktadır. İİK m.45'e göre, asıl borçlunun alacaklıdan bütün rehinlerin paraya çevrilmesinden sonra kendisine başvurulmasını talep hakkı bulunduğuna göre, kefilin de, rehin kefalet sözleşmesinin kurulmasından önce veya sonra verilmiş olsun, bu rehinlerin paraya çevrilmesini alacaklıdan talep etme yükümlülüğü bulunmaktadır. Aksi takdirde, kefil borçluya rücu ederken, asıl borçludan rehinle paraya çevrilmesi gereken tutarı talep edemeyecektir. Mehaz Kanun İsviçre Borçlar Kanunu m.495/f. II'de rehnin kefaletten önce veya sonra verilmesine ilişkin bir düzenleme bulunmadığı için, kefil kendisine başvuran alacaklıya önce rehinlerin paraya çevrilmesi def'ini bunların hangi anda verildiği önem taşımaksızın ileri sürebilmektedir.

SONUÇ

6502 sayılı TKHK m.4/f. VI ile getirilen hükümlerle, tüketici kredileri için verilen her türlü şahsi teminatın adi kefalet sayılacağı belirtilmiştir. Buna göre, yapılan kefalet sözleşmesinin müteselsil kefalet sözleşmesi olarak yapılması olanağı ortadan kaldırılmıştır. Tüketici kredisi sözleşmesinde tüketicinin alacakları için verilen şahsi teminatların müteselsil kefalet sayılacağı aynı fıkroda hükme bağlanmışsa da, bu hükmün tüketici kredilerine verilen kefaletlerde pratik bakımından uygulanma olanağı yoktur.

Tüketici kredisi için yapılan kefalet sözleşmesinin adi kefalet niteliğinde olduğu Kanun tarafından hükme bağlandığı için yapılan kefalet sözleşmesi bakımından adi kefalet sözleşmesinin hükümlerinin dikkate alınması gerekmektedir.

¹²⁷ ÖZEN, s.298; DEVELİOĞLU, s.377; AYDOĞDU, s.209; İsviçre Hukuku bakımından rehnin sonradan verilmiş olmasının rehnin paraya çevrilmesi def'i açısından önem taşımadığı belirtilmektedir. TERCİER / FAVRE, N. 6928; OSER / SCHÖNENBERGER, m.495 N. 29.

¹²⁸ ÖZEN, s.299.

Kefalet sözleşmesi yapılırken eş rızasının yazılı olarak alınması gerekmektedir. Rıza vermesi gereken eşin, haklı bir sebebe dayanmadan bundan kaçınması halinde tüketici kredisine teminat teşkil edecek bir kefalet sözleşmesinin yapılabilmesi mümkün değildir.

Tüketici kredisi için verilen kefalet sözleşmesi, yazılı şekle tabi olmalı, kefilin sorumlu olduğu azami tutar, kefilin el yazısıyla yazılmalıdır.

Kefalet sözleşmesinde sorumlu olunan azami miktarın ayrı bir belgede yazılması halinde kefalet sözleşmesi kesin hükümsüzdür. Kefalet metninde kefilin sorumlu olduğu azami tutarın rakamla gösterilmesi gerekmektedir.

Kefalet sözleşmesinin temsilci aracılığıyla yapılması durumunda, temsil yetkisinin verilmesinde kefaletle ilişkin şekil kurallarına uyulması zorunludur. Temsil yetkisini içeren belgenin noterde düzenlenmesi durumunda, TBK m.583/f. I'de belirtilen hususların, noterce resen düzenlenen senette yer alması yeterlidir.

TKHK bakımından tartışma def'i ve önce rehnin paraya çevrilmesi def'i emredici niteliktedir. Kefilin bu defilerin kullanılması imkânı doğduktan sonra yapacağı bir anlaşmayla bunlardan feragat etmesi söz konusu değildir.

Asıl borçlunun borcunu teminat için verilen rehinler, ister kefalet sözleşmesinin kurulmasından önce ister sonra verilmiş olsunlar, kefil kendisinden kefalet sözleşmesinde belirtilen tutarın ödenmesi için başvuran alacaklıya önce rehnin paraya çevrilmesi def'ini ileri sürebilecektir.

KAYNAKÇA

- ACAR, Özlem, *Türk Borçlar Hukukunda Müteselsil Kefalet Sözleşmesi*, İstanbul, 2015.
- AKKANAT, Halil, “Kefaletin Feriliği ve Banka Ticari Kredi Sözleşmeleri”, *Prof. Dr. Necip Kocayusufpaşaoğlu için Armağan*, Ankara, 2004, ss. 275-290.
- AKSOYOĞLU, Necati, “Borçlar Kanunu Tasarısı’ndaki Kefalet Sözleşmelerine İlişkin Önemli Değişiklikler”, *Bankacılar Dergisi*, ss. 94-110.
- ALTOP, Atilla, *Bankacılık Sektöründeki Tüketici İşlemlerinde Tüketicinin Edimlerine Karşılık Olarak Alınan Şahsi Teminatlar (Kişisel Güvenceler), Yürürlüğe 5 Kala 6502 Sayılı Kanuna Göre Bankacılık ve İnşaat Sektörlerinde Tüketici Hukuku ve Uygulamaları*, Ankara, 2014, ss. 9-30.
- AYAN, Serkan, *Kefalet Sözleşmesinde Kefilin Sorumluluğu*, Ankara, 2013.
- AYDOĞDU, Murat, *Tüketici Hukuku Dersleri*, Ankara, 2015.
- AYRANCI, Hasan, “Kefalet Sözleşmesinde Asıl Borcun Belirli Olması İlkesi ve Cari Hesaba Kefalet”, *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. IX, S.1-2, ss. 107-128 (Cari Hesaba Kefalet).
- BAÇÇIOĞLU, Ahmet Erkal, “Tüketici Hukukunda Kefalet”, *Bankacılar Dergisi*, S.67, 2008, ss. 70-84.
- BARLAS Nami, *Kefalet Hukukuna İlişkin Bazı Sorunlar ve Yargıtay Uygulaması*, Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu XXI 9-10 Aralık 2005, Ankara, 2006, ss. 39-68.
- BARLAS, Nami, “Kefalet Sözleşmesinin Geçerlilik Şartları”, *Türk Borçlar Kanunu Sempozyumu Makaleler Tebliğler (Derleyen Doç. Dr. M. Murat İnceoğlu)*, İstanbul, 2012, ss. 349-362 (Kefalet Sözleşmesinin Geçerlilik Şartları).
- BAŞ, Ece, “6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu’nda Kefalet Sözleşmesinin Geçerlilik Şartlarına İlişkin Bazı Yenilikler”, *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, C. LXX, S.2, 2012, ss. 115-145.
- BECK, Emil, “Das Neue Bürgschaftrecht”, *Kommentar*, Zürich, 1942.
- BUCHER, Eugen, OR Besonderer Teil, 3. Auflage, Zürich, 1988.
- DEVELİOĞLU, Hüseyin Murat, *Kefalet Sözleşmesini Düzenleyen Hükümler Işığında Bağımsız Garanti Sözleşmeleri*, İstanbul, 2009.
- ELÇİN, Gülçin, “Bankaların Genel Kredi Sözleşmelerinde Yer Alan Kefalet Hükümlerinin Türk Borçlar Kanunu Kefalet Hükümleri Çerçevesinde Değerlendirilmesi”, *İstanbul Barosu Dergisi*, C. 87, S.3, 2013, ss. 16-33.
- ERNST, Wolfgang / ZELGER, Ulrich, *KurzKommentar OR Obligationenrecht Art. 1-529* (Herausgeber: Heinrich Honsell), Basel, 2008.

- FETTAH, Melek, “Kefaletin Geçerliliği Bakımından Azami Meblağın Belirtilmesi”, *Prof. Dr. Hüseyin Hatemi’ye Armağan*, C. 1, İstanbul, 2009, ss. 699-722.
- ELÇİN GRASSINGER, Gülçin, *Borçlar Kanunu’na Göre Kefilin Alacaklıya Karşı Sahip Olduğu Savunma İmkanları*, İstanbul, 1996 (Kefilin Savunma İmkanları).
- ELÇİN GRASSINGER, Gülçin, “Borçlar Kanunu Tasarısı Hükümleri Çerçevesinde Kefalet Sözleşmesine Dair Hükümlerin İncelenmesi”, *Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, ss. 83-97.
- GIOVANOLI, Silvio, *Berner Kommentar zum schweizerischen Privatrecht, Das Obligationenrecht, 2. Abteilung Die einzelnen Vertragverhältnisse, 7. Teilband Die Bürgschaft, Spiel und Wette Art. 492-515 OR*, Bern, 1978.
- GUHL, Theo / KOLLER, Alfred / SCHNYDER, Anton K. / DRUEY, Jean Nicolas, *Das Schweizerische Obligationenrecht mit Einschluss des Handels- und Wertpapierrechts*, Zurich, 2000.
- GÜMÜŞ, M. Alper, *6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Şerhi C. 1 (Madde: 1-46)*, İstanbul, 2014 (Şerh).
- GÜMÜŞ, M. Alper, *Borçlar Hukuku Özel Hükümler C. II*, İstanbul, 2014.
- GÜNDÜZ, Ş. Deren, *6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu’na Göre Kefalet Sözleşmesinin Şekli*, İstanbul, 2015.
- HELVACI, İlhan, “Banka Kredi Sözleşmeleri Çerçevesinde Adi Kefalet Sözleşmesine İlişkin Gelişmeler”, *İÜHFİM*, C. LXV, S.1, 2007, ss. 263-272.
- HUGUENIN, Claire, *Obligationenrecht-Allgemeiner und Besonderer Teil, 2. Auflage*, Zurich-Basel-Genf, 2014.
- KIRCA, İsmail, “Türk Borçlar Kanunu Tasarısı-Kefalette Eşin İzni”, *Prof. Dr. Tuğrul Ansay’a Armağan*, Ankara, 2006, ss. 435-457.
- KOCAYUSUFPAŞAOĞLU, Necip, *Borçlar Hukuku Genel Bölüm Birinci Cilt Borçlar Hukukuna Giriş Hukuki İşlem Sözleşme*, 4. Bası, İstanbul, 2008.
- LOMBARDINI, Carlo, *Droit bancaire suisse*, Zurich, 2002.
- MEIER, Philippe, *Du Cautionnement, Commentaire Rommand Code des obligations I Art. 1-529 CO Commentaire (Thévenoz-Werro Editeurs)*, 2e édition, Bale, 2012.
- OSER, Hugo / SCHONENBERGER, Wilhem, *İsviçre Borçlar Kanunu Şerhi Eski Kefillik, Yeni Kefillik; Kumar, Bahis; Sağlığınca Gelir, Sağlığınca Bakma Sözleşmeleri (İsviçre BK. 492/529- Türk BK. 483/519) Çeviren: İsmet Sungurbey*, Ankara, 1964.
- ÖKTEM-ÇEVİK, Seda, “6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu Uyarınca Kefalet Sözleşmelerinde Eşin Yazılı Rızası”, *Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Kazancı Hakemli Hukuk Dergisi*, Y. 2012, C. 8, S.89-90, ss. 113-133.

- ÖNDER, M. Fahrettin / ÖZKUL, Burcu, “6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Açısından Tüketici Kredi Sözleşmelerinde Bankaya Verilen Şahsi Güvence: Adi Kefalet Sözleşmesi”, *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Y. 2013, C. 18, S.3, ss. 25-46.
- ÖZEN, Burak, *6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu Çerçevesinde Kefalet Sözleşmesi*, Genişletilip Güncelleştirilmiş 3. Bası, İstanbul, 2014.
- ÖZEN, Burak, “Kefalet Sözleşmesinde Şekle Aykırılık ve Şekle Aykırı Kefalet Sözleşmesinin Kefil Tarafından İfa Edilmesi”, *Prof. Dr. Belgin Erdoğmuş'a Armağan*, İstanbul, 2011, ss. 747-768 (Kefalet Sözleşmesinde Şekle Aykırılık).
- ÖZEN, Burak, *Tüketici Kredileri Çerçevesinde Verilen Kişisel Teminatların Geçerliliği, Sektörel Bazda Tüketici Hukuku ve Uygulamaları Eski (4077) ve Yeni (6502) Kanun Karşılaştırmalı*, Ankara, 2014, ss. 286-295 (Kişisel Teminatların Geçerliliği).
- ÖZTEK, Selçuk, “Genel Olarak Tüketici Kredileri ve Tüketici Kredilerinde Kişisel Teminatlar”, *Bankacılar Dergisi*, S.67, 2008, ss. 6-27.
- PESTALOZZI, Christoph M, *Die Bürgschaft*, Basler Kommentar Obligationenrecht I Art. 1-529 OR (Honsell-Vogt-Wiegand (Hrsg.)), 5. Auflage, Basel, 2011.
- REİSOĞLU, Seza, “Kefalet Kavramı ve Muteberlik Şartları”, *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, ss. 327-392 (Kefalet Kavramı ve Muteberlik Şartları).
- REİSOĞLU, Seza, *Türk Kefalet Hukuku*, Ankara, 2013 (Kefalet Hukuku).
- SERDAR, İlknur, “Tüketici Kredilerinde Teminat”, *Terazi Aylık Hukuk Dergisi*, C. 9, Kasım 2014, ss. 70-86.
- TANDOĞAN, Haluk, *Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri C. II*, İstanbul, 2010 (Borç İlişkileri C. II).
- TANDOĞAN, Haluk, “Kefaletin Geçerlilik Şartları”, *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi*, Haziran 1977, C. IX, S.1, ss. 19-54 (Kefaletin Geçerlilik Şartları).
- TAŞDELEN, Nihat, “Kefalet Sözleşmesinde Şekil”, *Prof. Dr. Oğuz İmregün'e Armağan*, İstanbul, 1998, ss. 731-765.
- TERCIER, Pierre / FAVRE, Pascal G., *Les contrats spéciaux*, Geneve-Zurich-Bale, 2009.
- VISCHER, Markus, *CHK- Handkommentar zum Schweizer Privatrecht Vertragsverhältnisse Teil 2: Arbeitsvertrag, Werkvertrag, Auftrag, GoA, Bürgschaft Art. 319-529 OR, Zurich-Basel-Genf 2010*.
- WIEGAND, Wolfgang, *Die Bürgschaft im Bankgeschäft*, Berner Bankrechtstag, Band 4, Personalsicherheiten, Herausgeber Wolfgang Wiegand, Bern, 1997, ss. 175-216.

- YAVUZ, Cevdet / ACAR, Faruk / ÖZEN, Burak, *Türk Borçlar Hukuku Özel Hükümler*, Yenilenmiş 10. Bası, İstanbul, 2014.
- YILMAZ, Merve, “Türk Borçlar Kanunu’na Göre Kefalet Sözleşmesinin Geçerlilik Şartları”, *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, C. 1, Y. 2, S.7, 20 Ekim 2011, ss. 67-92.
- ZEVKLİLER, Aydın / AYDOĞDU, Murat, *Tüketicinin Korunması Hukuku Açıklamalı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun*, 3. Bası, Ankara, 2004.
- ZEVKLİLER, Aydın / GÖKYAYLA, K. Emre, *Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri*, 14. Bası, Ankara, 2014.